

pen

VESTNIKOV
MESEČNIK
četrtek,
1. maja
2003,
97. številka

... s pametjo
cvetén!

**Dr. Mirjam Sepesy
Maučec**

Optimizem pomladnih dni pooseblja nasmeh najmlajše pomurske doktorice znanosti.
Naj se vas njena vedrina prime in naj se vas drži do 29. maja, ko spet pride PEN z novim nasmeškom!

Fuzbal I

AKCIJA: REŠUJMO MURO

OD SOMBORA DO BUENOS AIRESA,
MURA OKREPITVE IMA;
VSEENO JI DRŽIMO FIGE,
V STRAHU OD TE DRUGE LIGE!

Foto: FRBO

/Franc BOBOVEC

Na sliki: Diego Adriano ROMERO in Vladimir KOŽUL/

Feri in Tone že vesta

Fuzbal II

Izpad?

Niti v sanjah!

Regijci smo znani kot veliki ljubitelji žogobrc, ki pa daje vsaj na vrhunski ravni vse manj razlogov za zadovoljstvo – vsi trije ligaši (MURA v prvi in NAFTA ter KRIŽEVCI v drugi ligi) namreč bijejo boj za obstoj. Ob najbolj črnem scenariju se lahko zgodi, da bodo iz obeh lig izpadli vsi trije prekmurski klubi. Sicer pa so bile Pentute priča skrivnemu sestanku dveh županov. Najpomembnejši sklep: tako KRIŽEVCI kot NAFTA bosta še naprej v drugem razredu »SLO-fuzbala«. Ob koncu napornih, a uspešnih pogajanj pred zaprtimi (garažnimi) vrati sta si tako FRANC ŠLIHTHUBER (G. Petrovci) in ANTON BALAŽEK (Lendava) zadovoljno segla v roko. Zdaj morajo dogovor o obstanku uresničiti (SAMO ŠE!) nogometaši na zelenem travniku.

frbo

Jožica je zaplesala kot pred 30 leti

Poznate jo mnogi, predvsem pa tisti, ki ste šli skozi njene roke. Dobesedno. JOŽICA HAKL (RADENCI, včasih pa BELTINCI) je namreč fizioterapevtka v rakičanski bolnišnici, nedavno pa je skupaj z najbližjimi proslavila polstoletno tradicijo tuzemskega bivanja.

Vrta dama ima čemu nazdraviti, saj je iz najboljše generacije belinskih folkloristov – presenečenje večera je bil tako ples s CIRILOM ŠKAFARJEM, s katerimi sta sotiš, šamarjanko in druge prekmurske plese zadnjič zaplesala pred tremi desetletji! Priče pravijo, da jima tudi ob abrahamskem slavu v moravskotopliškem gostišču Royal ni šlo nič slabše. Navdušen pa je bil tudi Jožičin življenjski sopotnik JOŽE (po domače »ati«), ki je sicer zaščitni znak Pivovarne Laško v Pomurju.

takan

Okrogline

Nega lepšoga,
kak če te JOŽA
BOŽA!

Kakši milijon za
fuzbal se že najde!

Fuzbal III

Župani bodo »špilali«

Ob hudi krizi doslej cvetočega regijskega nogometa se bo pač treba lotiti »notranjih« rezerv. Žarek upanja je novoustanovljena ekipa v rumenih dresih, reče pa se ji NK ŽUPANI. Mura, Križevci in Nafta si od združbe obetajo tako kadrovske, predvsem pa finančno pomoč.

frbo

Prekmurska glasbena atrakcija v Pekarni

Glasbena skupina z verjetno najbolj odštekanim imenom v zgodovini prekmurske glasbe – D'Kwaschen Retashy – je pred dnevi posnela material za ovitek svoje nove zgoščenke z naslovom Tak, pa nikak naci, ki bo izšla maja letos pri založbi Franc-Franc. Zlahka seveda uganete, kje je snemaje potekalo, saj je med člani skupine kar nekaj pekrov. Retasi, ki jih boste lahko videli na ovitku, so se sicer »prismodili«, želimo pa jim, da ne bi bilo tako tudi z njihovim novim glasbenim izdelkom.

Ne pomagajo niti hodulje

Tistim, ki živite ob meji s Hrvaško, je dobro znano, da je s prvim aprilom vse drugače. Začel je namreč veljati znameniti in prosluli Sops – Sporazum o prometu in sodelovanju med Slovenijo in Hrvaško. Namesto da bi dokument olajšal življenje ljudem ob meji, je zdaj še dosti težje – in tako tudi bo, dokler bo slovensko-hrvaška meja tudi umetna ločnica med Evropo in Neevropo (Pentute pravijo, da vsaj tja do leta 2010). Župan RAZKRIŽJA STANKO IVANUŠIČ si je ondan nadel hodulje, da bi tudi na simbolni ravni pokazal, kako težko prehodni so sicer slikoviti in rodovitni griči med obema državama. jog

Sopsajte z nami!

Bomo sejmarili ali novinarili?

Bi ti malo direktoroval, jaz pa bom pisal?

Lahko, a samo do avgusta!

Paberkovanja

Prvi mož Pomurskega sejma JANEZ ERJAVEC (z očali levo) si je po MEGRI 2003 vzel nekaj časa za analizo pred največjim dogodkom v letu – avgustovskim Kmetijsko-življskim sejmom. Med njegovimi sogovorniki je bil tudi Večerov specialist za kmetijstvo, JOŽE RAKUŠA (sicer oče zdaj zelo znane SIMONE, ki je ena od treh voditeljic prenovljenega TV Dnevnika na nacionalki). Družno sta ugotovila, da kljub recesiji tako sejmarstvu kot novinarstvu dnevi (še) niso štet, zato bosta vztrajala vsak v svoji dejavnosti.

el

Po Vikendu Weekend

Po nekaj mesecih prenove je nekdanja restavracija VIKEND v Radencih dokončno v novi preobleki. Osrednji del novega lokala je igralnica, ob njej pa so gostom na voljo še pub, kavarna in salon za igranje biljarda. V slogu znamenitega LAS VEGASA torej! V nekdanj cvetočem turističnem mestu so tako razširili ponudbo, otvoritve pa sta se med drugim veselila direktor Zdravilišča MILAN HOJNIK in župan JOŽE TOPLAK. Pentute ne poročajo, ali je radost nad pridobitvijo preplavila tudi dušo trebušne plesalke MIRIAM, vsekakor pa so bili gostje nad njenim nastopom navdušeni. Ni-Ko

Igrala je igrala!

Otvoritve

Bojan Rajk bogatejši za milijon evrov

Tik pred sklepom redakcije so Pentute izvrtale pravo bombo – eden prvih gostov v igralnici Radenci, ki iz lokala ni odšel z dolgim nosom, je priljubljeni murskovalovski voditelj in propagandist na agenciji Venera BOJAN RAJK.

Boooooom!

Happy for ever!

Bilo je že naslednjega dne (o tem, katerega, viri molčijo), in sicer tam nekje med 04.32 in 04.38. V elektronski ruleti, za katero je sedel vrli Bojan, je nenadoma počilo in nato se je usul plaz žetonov. Cingljali so tako dolgo, da so v lokal že začeli prihajati na kavo prvi jutranji gostje (pribl. ob 6.42). Na koncu krupjeju ni preostalo drugega, kot da je vrednost dobitka seštel in se ustavil pri neverjetni številki: 1.068.986 – evrov seveda. Bojan je skromen možak, zato je cifro zaokrožil (navzdol) na milijon. Ker denar ni vse na tem svetu, želi dobitnik pričakati še kakšno damo, ki bi bila pripravljena z njim deliti srečo. Po radijski priljubljenosti sodeč ne bo dolgo čakal! Ni-Ko

GEZA ABRAHAM

Dva Abrahama – eden z nekaj staža, drugi ravnokar na pragu druge polovice stoletja. Geza Farkaš Gezi Farkašu: Ponovno dobrodošel v mladinski organizaciji! Ko stopiš čez, se spet vse začne na novo. In niti ni tako slabo!

Ko praznuje javno znana in popularna oseba, je Pen običajno tam, če je le zaželen. Humorist in po novem tudi gostinec Geza Farkaš, Beltinčan iz Filovec, nas je prijazno povabil na svoje javno soočenje z abrahamom tako kot še več kot dvesto sorodnikov, prijateljev in poslovnih sodelavcev. V kavarni hotela Diana je poskrbel za prijeten ambient s pridihom bližajočih se velikonočnih praznikov: velikimi pisanicami v košarah in malimi na mizah za vsakega gosta, seveda s fotografijo slavljenca, ni manjkal Geza s petelinom na velikem posterju in napis pri vhodu: Dobrodošli, srečno vujšli! Pobahal se je s prvim šampanjcem iz šmarnice v zgodovini, ki se je bohotil na vseh omizjih. Opravljen v vratarja je goste sprejemal pri vhodu, potem pa poskrbel za dobro večerjo in prijetno zabavo do jutranjih ur. Se ve – odličen organizator zabav za druge zna poskrbeti tudi zase!

»Od doma« so na praznovanje prišli tudi povabljeni sodelavci iz Podjetja za informiranje, med njimi v polni zasedbi ekipa četrtkovega večera in oddaje Geza se zezna na Murskem valu. Po darilo so šli k znanemu Prekmurcu Jožetu Horvatu - Jakiju v Nazarje, ki je k izbrani umetnini za slavljenca dodal še svojo najnovejšo monografijo. Takole pa sta sklepni del obdarovanja opravili Nevenka Emri in Tončka Benko.

Da je novopečeni Abraham v dobri formi, imajo zagotovo zasluge redna druženja osmih prijateljev na »lejpem špil«, zanimivi igri z žogo, ki je neke vrste nogomet, ki se igra prek mreže. Geza je najmlajši član ekipe, zdaj končno toliko star, da mu je v imenu soigralcev Vili Žižek lahko izročil diplomu »lejpoga špila«. Dodali so ji maskoto, s katero sta našemu fotoreporterju takoj pozirala skupaj s Petrom Juhnovom, ki sicer ne igra »lejpoga špila«, je pa nepogrešljiv muzikant na Gezovih nastopih.

»Od njegovoga visočanstva kraljestva abrahamskega san v eto ižo poštenja vō poslani, ka najden dūjšo grejšno, štera se po vsoj sili notri pse ...

... Bilou je na začetki maloga travna, točno 7. 4. 1953, v velkon vogrskon varaši Gyertgynoši, šteroga so partizanje pod Vende spravili. Tu je na svejt prišel edno fajno dičako pa njemi edeš anjuka Anuška pa Farkašov Števi GEZA ime deneta ...

... Dičaka pa dajo na specializacijo v Filovce k dedeki. Dedek je bil takši mali kmet pa dober lončar. Z dedekon sta mela malo blagovno menjavo: dedek Gezeki kruj pa mesou; Gezek pa dedeki znane literarne stvaritve. Što zna, zna ...

... Po komercialnoj šoli ali inai – specializaciji za bodoče šefe – sede na lejpi stouček na Agroopremi – izvoz uvoz ... Kak soldak v Novon mesti si je pripravo teren za zezanje in se še gnes po našoj lepoj Sloveniji vozi na raznorazne nastope ...

... Vō se meče z lejpin vikendon v Filovcaj, s par gezero butelkami, štere je vkup nakoudival. Ovači pa ga serje s posajenof že od Franca Jožefa šmarnicof ...

... Nikši zezaki PUBI BAR čez nouč vō postavi – tū pa znate, ka se pije. Lejko bi napravo lejpo mlečno oštarijo. Kelko višesnjega mlejka je bilo zašenki zavolo tistoga frnikola ...

... znamo tudi tou, ka na radii sakši četrtek zezarije dela. Čūo san pa, ka tūdi ovači ma tan nikšo rejč. Samo tou je usput. Zdaj je najbolje angažejrani kak s. p. V oštariji samo pazi, če dobro ide kšeft ...

... v imenu »župnika« Gustija Farkaša in »kaplana« Joužija Tkalc.

In na koncu še iskren napotek Abrahamu:
Pred tabo je čas, ko so še vse poti prevozne, delujoči so vsi semaforji. Naravna intuicija je bila vedno na tvoji strani. V glavnem si se odločal sam, zato je tvoje dosedanje življenje izkustveno bogatejše od drugih. Še bo čas, da postoriš vse, kar do sedaj ni šlo!

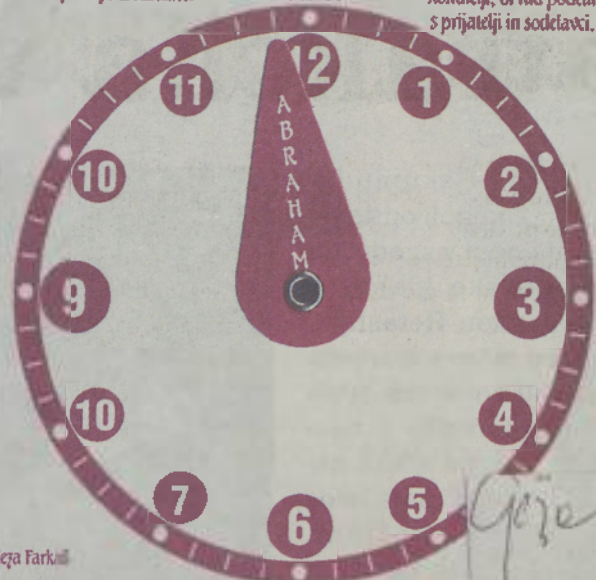
Omizje z darili. Dokaz, da so vsi povabljeni prišli »od doma« in da so imeli dobre ideje!

Mislil sem, da je moja ura brez kazalcev. Pa se je ravno na današnji dan kazalec zaustavil na številki 438.288 in ura je popvonila kot še nikoli.

Najprej je bil šok, potem sem čudež razvozlat. Prišel je moj Abraham.

Veseli, da sem se lahko z njim soočil v dobri življenjski kondiciji, bi rad podelil s prijatelji in sodelavci.

438.288

Geza Farkaš

V petek, 11. aprila 2003, ob 20. uri, te vabim na slavnostno večerjo v kavarno hotela Diana v Murski Soboti.

Kolegi iz Maribora – Branko Petrič, Peter Kokolj (v ozadju) in Boris Sinovec so se pripeljali kar s kolesom. Čisto novim. In z namenom, da ga pustijo v Soboti – Gezi za nove poti po petdesetem.

Na desetine nastopov so opravili skupaj in pri ljudeh je vedno vžgalo. Ta večer Geza ni imel pravice nastopati, zdaj so estradni prijatelji Werner, Brendi in Kičo nastopali samo zanj.

Kol'ko kaplic, tol'ko let ... in na koncu izpraznjeni in na glavo poveznjeni kozarci. Do zadnje kapljice za dobrih naslednjih petdeset ...

Abrahamovec se je povabljenim oddolžil z bogato obloženo mizo. Tu in tam je utegnil tudi prisesti in poklepetati. »Ujeli« smo ga za omizjem Ivana Zavca, direktorja Pomurskih lekarn (stoji) in Štefana Kepeja, direktorja Varstroja, s soproga.

Od vojne do prerokbe

Gledali smo jo: od daleč, nemočni, razočarani in na trenutke celo nezadovoljni. Vsaka vojna ima svoje vzroke in svoje posledice, zmagovalce in poražence, vojni dobiček in nedolžne žrtve: na obeh straneh preštevajo mrtve in pogosto se je že zgodilo, da zmagovalci niso postali tisti, ki so prišli in osvojili deželo, marveč tisti, ki so bili poraženi in so ostali na svojih razvalinah.

Zavezniška vojska (predvsem Američani in Britanci) je osvojila v Iraku naftna polja in naravne izvire črnega zlata, obenem pa uničila kulturo Mezopotamije v dolini prve človeške civilizacije. Ponovno je bila storjena nepopravljiva škoda: vojska je po vdoru v Bagdad in druga večja mesta zavarovala pred drhaljo le nekatere politično in gospodarsko pomembne zgradbe in banke, roparjem in tatovom pa prepustila vile pobeglih članov iraške vlade, predvsem pa kulturne institucije, muzeje, knjižnice, šole. En sam človek z železno palico v roki je branil pred ponorelo množico več tisoč let stare zgodovinske spomenike v državnem muzeju, dokaze o tem, kako je človeštvo napredovalo od svojega neznanja in neukosti do pismenosti in razumnosti. A barbarom, domačim in tujim, je bil človek s palico v roki kvečjemu smešen predstavnik zgodovinske tradicije, varuh duhovnega bogastva, ki je preživelo v iraški vojni še en poraz. Že spopadi na Balkanu v zadnjih desetih letih so pokazali, da so osvajalci v glavnem primitivci, nagnjeni ne samo k ubijanju, marveč tudi uničevanju vsega vrednega okrog sebe. Kako lahko je uničiti dolgoletno delo tujih rok – pa naj gre za preprosto kmečko hišo, kamnito palačo, spomenik ali kip, umetniško figuro, sliko ali ročno izdelan čipkast prtiček ... Spomnimo se, kako so Črnogorci s kopnega in Srbi z morja uničevali Dubrovnik, kako je v Sarajevu gorela nacionalna knjižnica, v Osijeku bila porušena gledališče. Veste, kdo je to storil? Sosedje, ljudje, ki so prišli iz »palanke«, pa niso bili navajeni plodov kulture, kajti razmišljali so koristoljubno, uničevali vse, kar ni bilo njihovo.

Potem ko so jo okradli, so iraško nacionalno knjižnico tudi zažgali.

V njej so stoletja hranili dragocene babilonske, sumerske in asirske knjige in razstavljene predmete ter tudi redke islamske rokopise. Vse to je izginilo ali v rokah tatov ali v zubljih podtaknjega ognja: zlati vrči in vaze, ritualne maske, ki so jih nosili na pogrebih, različna pokrivala, z dragim kamenjem okrašeni rokopisi, miniaturno izdelane ladjice iz Mezopotamije, stare več tisoč let. Vse to blago so v tem delu sveta, kamor je stopila neizobražena ameriška vojska, zbirali sedem tisoč let. Uslužbenec muzeja Ali Mahmoud se je še pred dnevi glasno čudil: res ne vem, kaj je gnalo ljudi, da so uničili del naše pa tudi svoje civilizacije. Tragično je, kar se je zgodilo iraškemu ljudstvu, je dodal in se razjoka na ruševinah muzeja.

Irak je letno načrpal za dvaindvajset milijard dolarjev nafte. Podatek je dovolj zgovoren za obe strani: za poražence in trenutne zmagovalce. Na tleh, kjer je bila zemlja podobna neplodnemu močvirju, je zrasla prva civilizacija. V dolini Tigrisa in Evfrata so Sumeri izsuli močvirja, naredili namakalne naprave, zajezili poplave, posadili žitarice, dateljnovce, pasli živino. Nastala je dežela blaginje, kar je omogočilo napredovanje znanosti, umetnosti, gradbeništva. Tu so se srečali, vplivali drugi na druge Babilonci, Asirci, Perzijci in drugi narodi, katerih imena so zbrisana iz naše zavesti. Tu so nastali Babilonski stolp, legendarni viseči vrtovi, mohamedanska, šiitska vera. Poleg Egipta in Indije je bil Babilon tretje največje središče okultizma. Biblijska Geneza je v to deželo umestila legendarni raj – Eden. Češki kabalist O Elias je leta 1923 zapisal, »da brez babilonske magije in demonologije ne bi bilo ne kabale ne novoplatoničnega okultizma, brez tega pa bi bil svet prikrajšan za zahodnoevropski okultizem,

materialistično filozofijo.«

Na začetku sedmega stoletja naše ere je postal Irak prizorišče pomembnih dogodkov v zgodovini novejših svetovnih religij – islama. Na hitrih arabskih konjih, na katerih so konjeniki nosili zastave z napisi »Alah je največji bog«, je arabska, islamska vojska osvojila 637. perzijsko Mezopotamijo. Islamsko carstvo se je spremenilo v spopad dveh velikih strank. Leta 661 je zmagala dinastija Omejidov. Kmalu je nastala močna opozicija, nova islamska sekta Šiitov. Trdili so, da mora biti naslednik preroka Mohameda iz njihovih vrst in Alija je bil Mohamedov nečak in zet. Zaradi tega je ostal ves iraški jug vse do danes šiitski. Leta 749 so iraški Šiiti začeli upor in v številnih spopadih pobili skoraj vse pripadnike dinastije Omejidov. Namesto njih je zavladata dinastija Abasidov. Središče njihove države je postal Bagdad. Največji kulturni razcvet je imel bagdadski kalifat v času kalifa Haruna Al-Rašida (786-805). O njegovih zabavah, pustolovščinah in potovanjih imamo številne legende, zbrane v knjigi Tisoč in ena noč, znane tudi v Evropi, saj je bil kalif v dobrih odnosih s Karlom Velikim. Toda mongolske horde so oslabele, razdrobljeno cesarstvo spravile na kolena. Leta 1258 so zavzele Mezopotamijo, zadavile kalifa in zažgale Bagdad. V pokrajino je vdrla Osmansko cesarstvo in se tukaj zadržalo do 1918. leta. Tri osmanske province, Mosul, Bagdad in Basra, so se združile v enotno politično celino – Irak. V njem so živeli različna plemena, klani in religiozne skupine Kurdiv, Turkmenov in krščanskih Asircev. Britancev, ki so nadzorovali Irak, niso zanimale verske sekte: njih je zanimala samo nafta. Irak je bil po naftnih rezervah druga najbogatejša država

na svetu, takoj za Savdsko Arabijo. Britanci so 1921. postavili na čelo države Fejsala, voditelja arabskega upora zoper Turke iz prve svetovne vojne. Toda ne on ne Britanci niso mogli ustaviti medplemenskih uporov. Po drugi svetovni vojni so se Britanci umaknili, začela se je dekolizacija Iraka. Leta 1979 je državo prevzel Saddam Husein.

Irak je postal središče arabskega nacionalizma. Nezadovoljstvo Kurdiv na severu in Šiitov na jugu dežele je dinastija ba'asovcev reševala z vojnim nasiljem. Prišlo je najprej do vojne v Iranu, Saddam je 1990. okupiral Kuvajt, leto dni kasneje se je začela zalivska vojna. Do včeraj je bil Irak najbolj izolirana država na svetu. Mnogi so privlekli na dan stare prerokbe o koncu sveta, kako bodo angeli izlili na zemljo sedem čaš božje jeze. Zaradi šeste čaše bo presahnil Evfrat, a od sedme, razlite na veliki Babilon, »bodo udarile strele, zaslišali se bodo neznosno grmenje, grom ter velik potres ...« In res je bilo pretresljivo gledati po televiziji, kaj so počeli Američani in Britanci v Iraku. Uničili so kulturo, da bi si prilastili industrijo. Toda bog Naran – Sionu se je odločil po vsem tem kaznovati mezopotamske potomce. Indijanski poglavar Tecumsehov pa je izrekel kletev nad vsakim ameriškim predsednikom, ki je bil doslej izbran za predsednika v ničnjih letih, v letih z ničlo na koncu leta. Tako je umrl Abraham Lincoln, ki je bil izbran za ameriškega predsednika leta 1860, ubit je bil James Abram Garfield, izbran 1880. leta, William McKinley, izbran leta 1900; Franklin Delano Roosevelt, izbran 1940., je umrl pred iztekom svojega mandata in tu je še nesrečni John F. Kennedy, izbran 1960. in ubit dve leti kasneje. Spomnimo se, kletev je prekinil le predsednik Ronald Reagan, ki je preživel atentat. George Bush mlajši je bil izbran za predsednika leta 2000 in po Tecumsehovi kletvi je naslednji na vrsti, ki naj ne bi končal svojega predsedniškega mandata v predvidenem roku. Za tiste, ki verjamejo v prerokbe, je tudi to mogoče.

Branko Šimen

RAZMIŠLJANJE
Gorazd Žilavec,
študent AGRFT,
Murska Sobota

Letos je vojna (v Iraku) tako nesramno začela pomlad – čas, ki je sicer namenjen ljubezni. In ob začetku vojne se mi je vse pogostejše postavljalo vprašanje o ljubezni in vojni. O Vojni, ki jo povzroči (največkrat) sovraštvo, in o Ljubezni kot čustvu, ki je diametralno nasprotje sovraštvu.

Danes
vojna,

jutri – ljubezen?

Ko primerjam nasprotni si stvari, kot sta Ljubezen in Vojna, se spomnim na najbolj znano in najbolj romantično ljubezen vseh časov – na ljubezen, ki se je zgodila v daljnem srednjem veku v mestecu Veroni in po kateri je tudi nastala najlepša ljubezenska tragedija.

Zgodba opisuje dvoje mladih, ki sta verjela v ljubezen in sta jo doživljala kljub vojni, v kateri je ta ljubezen vzplamtela. On, Romeo, je izhajal iz družine Montegov, ki so bili smrtni sovražniki Capuletom, katerim je pripadala Julija. Ker je ljubezen slepa, v začetku nista vedela, da sta se zaljubila vsak v svojega sovražnika, in ko sta to odkrila, je bilo – prepozno. Ljubezen ju je že omamila. Kljub vojni. Sklenila sta, da bosta premagala Vojno z edinim oročjem, ki sta ga imela – z Ljubeznijo. Še sama se nista zavedala, da je to oročje staro že tisočletja in da ga ni mogoče uničiti ...

Zgodba je stara okrog 700 let. Če bi si jo hoteli prevesti v današnji, moderni jezik, je sploh ne bi bilo treba prevajati, saj se od takrat do danes ni spremenilo popolnoma nič. Še vedno so, na žalost, »starši«, ki se sovražijo – to je peščica politikov, ki ima v rokah moč odločanja –, na drugi strani pa smo »otroci«, ki se z njihovim prepričanjem ne strinjamo. Za nas so ideali – mir, svoboda, ljubezen – pomembnejši.

Imamo torej identično sliko. Montegi in Capuleti so brezpogojno hoteli vojno in se niso ozirali na želje svojih otrok, zato sta Romeo in Julija zapustila svoje starše in si ustvarila svoj lastni svet – svet ljubezni. Tudi danes imamo politike, ki stremijo le za svojim idealom – vojno. Ne ozirajo se na želje tistih, ki mislimo drugače.

Romeo in Julija sta se odpovedala svojima družinama in za ljubezen zastavila svoji življenji. Ker tudi mi stremimo k svetu, polnemu ljubezni, se s tem odpovedujemo peščici »vojneželjnih« politikov in njihovi strategiji »osvobajanja dežel in ljudi«.

Zaljubljenca iz Verone sta se zavedala, da veliko tvegata, ko nasprotujeta močnejši sili svojih staršev, a sta bila odločena vztrajati do konca. Vodilo jima je bila ljubezen, v katero sta popolnoma verjela. In na koncu sta ta – zanju sveti cilj – tudi dosegla, pa čeprav na tragičen način. Tudi mi se zavedamo, da se ni lahko upirati željam »velikih«, ki imajo neomajno politično in vojaško moč. Tudi mi imamo vso pravico do sanj o svobodni, mirni in boljši prihodnosti.

Starši Romea in Julije so šele, ko je bilo že prepozno, spoznali, v kakšni zmoti so bili ves čas. Bodo tudi drzni politiki spoznali, da njihovo početje vodi v pogubo, šele takrat, ko bo že prepozno? In koliko žrtev bo potrebnih v tej vojni, da bodo politiki končno ustavili ta krvavi boj in spoznali svojo politiko za zmotno?!

... In spet bo pomlad. Narava bo vzbrstela, ptički bodo peli in maj bo cvetel. Danes sprti strani si bosta stiskali roke in se smejali v kamere. Vojna, ki danes tako kruto obračunava z drugače mislečimi, bo »pozabljena« in vse bo spet lepo ... Vendar, kako dolgo?!

45-letni bas kitarist in podjetnik, prvi mož firme Albin promotion, d. o. o., ALBIN BRENCI iz Lovrenca na Dravskem polju je pred časom velikopotezno najavil renesanso propadlega lendavskega giganta Nafta. Od države in Petrola je kupil zemljišče, kjer je začel skladiščiti odpadne gume, ki bi jih predeloval v strešnike in tlakovce ter zaposlil 60 delavcev. Od načrtov je ostalo kljubovanje okolice, dovoljenja za predelavo ni, okrog tisoč ton gum na dveh lokacijah pa naganja strah v kosti Lendavčanom, da ne bi prišlo do samovžiga in s tem uhajanja rakotvornih snovi. Nedavno je imel 200 zaposlenih, pa je nato povzročil obilo hude krvi, ker je poslal svoje invalidsko podjetje v stečaj, invalidi pa so ostali na cesti. Zdaj zaposluje le še 94 ljudi.

Kaj je sploh Albin promotion, d. o. o.?

Smo družba za trgovino, prodajo in proizvodnjo. Pokrivamo Albanijo, Makedonijo, Bosno in Srbijo. Tam kupujemo staro železo ali aluminij, nazaj pa pošiljamo zvočnike in mikrofone. Oni namreč nimajo denarja. Za vse te zveze se lahko zahvalim glasbi.

Kdaj ste se začeli ukvarjati z njo?

V 4. razredu osnovne šole. Takrat sva s prijateljem pod oknom zaigrala župniku, pa nama je kar skozi okno vrgel tistih starih plavah pet jurjev. Nikdar ga ne bom pozabil, to je bilo, kot če bi se mi prikazala Amerika. Zares pa sem začel s 14 leti, ko sem ob koncih tednov igral v baru na Bledu. Starši so morali podpisati, da lahko igram. Res

veliko sem zaslužil – ampak kot je denar prišel, je tudi odšel.

Ste igrali tudi v vojski?

Prvih šest mesecev sem bil kot kastriran, saj se nisem smel dotakniti kitare. Bil sem inženirec in nisem počel drugega kot kopal luknje. Potem pa sem šel v vojaški ansambel in igral generalu Ožboltu. Nekoč so bili generali z nekimi ženskami v postojnskem hotelu. »Šibali« smo kolo, oni pa so plesali. Čevlji so kar leteli naokrog. Vsi so bili bosi. Potem pa nenadoma zjutraj ob pol petih: »Vojsko, nadži mi cipele!« Iskali smo kot nori, skakali po celem hotelu, a našli smo le en generalov čevlj. Vse nas je postrojil in rekel, da nas bo zaprl. Potem se je kot odrešenik od nekod vzel natak, ki je prišel delat v jutranjo izmeno. V rokah je imel čevlj. Generalu je med kolom »padele« skozi odprto hotelsko okno ...

Ste se z glasbo preživljali?

Ja. Najprej v Nemčiji (Stuttgart), nato pa v Švici. Tam je bila moja prva plača 4.200 frankov. V Nemčiji smo se prodajali na vse pretege, še minico sem oblekel pa s kečapom sem se mazal, samo da bi se narod smejal! Po 13 letih mi je bilo tujine dovolj.

In takoj v biznis?

Ne, še naprej glasba. Spremljal sem Šifrerja, Šraufcigerja in Smodeta. Potem smo ustanovili ansambel Vitamin. Spremljali smo take zvezde, kot sta Zdravko Čolić

Albin Brencl – človek, ki je razkuril Lendavo

in Tereza Kesovija. A ta nas je mučila, da moramo imeti vsi enake (črne) »zokline«. Hitro smo propadli, saj smo do Portoroža in nazaj zapravili več, kot smo tam zaslužili. Začel sem z verigo diskov, na koncu sem jih imel šest, a sem jih moral prodati, saj nisem znal nadzirati zaposlenih, da mi ne bi kradli. Šele potem sem začel s prodajo elektronike.

Niste le trgovec, pač pa tudi proizvajalec?

V tem uživam. Smo največji na svetu za ventile na avtomobilskih gumah. Naredimo jih 40 ton tedensko, pokrivamo 36 odstotkov sveta. Naša letna realizacija se približuje 30 milijonom evrov, dnevno pa gredo iz moje firme v tujino in nazaj v Slovenijo vsaj štirje tovornjaki.

Kako ste prišli v Lendavo?

Na Danskem sem videl, kako iz odpadnih olj in gum delajo nafto in sem rekel, da bo to pravi projekt tudi za nas. Verjemite, da sem vprašal tudi ministra Kopača, ali hoče imeti tako tovarno v Sloveniji. Rekel je DA, zdaj pa iz tega ni nič. V Sloveniji se ne moreš na nikogar zanesti ...

Kje se pa lahko?

V Makedoniji na primer. Morali bi videti, kako me tam na letališču čaka šef policije cele države. Pa mu potem dam palico in žogice ter ga pošljem na igrišče za golf, ki ga gradim v Ohridu. In vse je O. K.

Kaj, če boste morali iz Lendave?

Najprej bom tožil državo, da mi bo plačala umik uskladiščenih gum, za kar sem dobil dovoljenje. Potem hočem nazaj denar, ki sem ga vložil v študije, kot tretje pa bom moral prodati objekte v Lendavi.

»Zelo spoštujem župana Kardinarja, zato mu bom pomagal, da uresniči velik projekt. Ob Bukovniškem jezeru bomo gradili luksuzni zdraviliški hotel s 130 ležišči, in to samo za bogato klientelo. 3. maja priletimo s helikopterjem v Dobrovnik skupaj z lastnikom Adidas, ki je pripravljen investirati.«

Ste razočarani?

Mislím, da v Lendavi niti nimam toliko sovražnikov, le posamezniki so proti meni. Ampak lani sem že hotel z vso svojo dejavnostjo v tujino. Pa so me prepričali, da naj ne odneham sredi bitke. Tako še vedno vztrajam. Ne vem pa, komu škodujem – mogoče okolju ali celo ljudem?

Vaša povezava s Petrolom?

Pravzaprav je napaka, da se nisem bolj povezal z velikimi, tako jim ne bi bil trn v peti in me ne bi onemogočali. Sem pa na zvezi s Petrolovim generalom Lotričem.

Imate sploh čas za dopust?

Ja, kupil sem si otok na obrobju Kornatov v Dalmaciji in sem edini Slovenec s svojim otokom na Hrvaškem. Imenuje se Pelinjak in je velik 2.940 kvadratnih metrov. Za osem tisoč mark mi ga je prodala 81-letna domačinka z Murterja. Potrebovala je nove zobe, zobje pa so dragi. Pri nakupu mi je pomagal hrvaški minister Čačić. Veliko zemlje imam tudi v Albaniji.

Velika

TRIPENKETA

Spet smo potrkali pri šestih znanih Pomucih in Pomurkah in jim zastavili tri penovska vprašanja. Nihče nas ni zavrnil in pred vami je osemnajst duhovitih odgovorov.

Robert Smodiš

arhitekt, Kema Puconci

- Sedem let starejši, pa verjetno nič bolj pameten.
- Predlagam triatlon:
 - izplavanje iz prek zime nakopičenega dolga (drago smučanje),
 - kolesarjenje po Goričkem in iskanje prave domače šunke,
 - tek od trgovine do trgovine in nakupovanje nove spomladanske garderobe (lanskoletna je postala zaradi dobre domače šunke pretesna).
- Naslov bi se glasil »Maybe Baby«. Besedilo bi bilo lahko razumljivo in glede na sprenevedanje nekaterih naših politikov v zadnjem času ne bi bilo težko najti prave rime.

Robertina Ratko

dijakinja, napovedovalka v Romskih šestdeset na MV, Zenkovci

- Upam, da se bo kaj spremenilo na boljše. Čeprav so mnogi pesimisti, pri meni velja, da upanje umira zadnje.
- Čimveč sprehodov v naravo. Vsaj trikrat na teden – da bo zadoščeno odgovoru na vprašanje. Mestnim ljudem svetujem, da se vsaj enkrat od tega odpravijo na podeželje. Pogoj – mestni smog pustite doma!
- V naslovu bi bila zagotovo beseda LJUBEZEN. Samo to mi v mojih letih brenči v glavi. Verjetno bo tako tudi čez deset let – ljubezen je vendar ena najpomembnejših stvari v življenju! In na Evroviziji brez nje ni zmage!

Andrej Lebar

župan Velike Polane

- Po naravi sem optimist, zato napovedujem boljše čase. Amerika bo z orožjem zagotovila mir povsod, kjer bo obstajala najmanjša možnost za vojno. Slovenci bomo plačevali s trdno evropsko valuto, predvsem s »centi«. Prekmurje bo imelo avtocestno povezavo do Vučje vasi. Občina Velika Polana pa bo imela kanalizacijo.
- Zdravniki priporočajo hojo navkreber. Zelo priporočljivo je, če je združena z delom v mojem vinogradu, kar lahko brezplačno omogočim vsem zainteresiranim. Najprijetnejši način pa poznajo mladi pari – rolkanje v dvoje.
- Naslov popevke bi bil KAMASUTRA? (Kam jutri?)

Obrazložitev:

KAMA (kam) – lokalpatriotski del naslova, tipično prekmursko vprašanje, Prekmurce pa itak najdeš povsod po Evropi.
SUTRA (jutri) – besedica, ki bi zelo lepo zazvenela v ušesih naših nekdanih sodržavljanov, kar bi nam pri glasovanju prineslo dodatne točke.
KAMASUTRA (kam jutri) – zveni tudi malce filozofsko, in če ne bi uspeli na evrovizijski popevki, bi morda na kakšnem indijskem festivalu? Posledično je mogoče tudi povečanje števila Slovencev pri iskalcih vsebin s tem naslovom in še bi lahko našteval ...

Zlatko Gnezda

akademski slikar, M. Sobota - Hum pri Ormožu

- Kot vse kaže, bo postal svet čez sedem let ploščat. Svojo dosedanje okroglo formo bo verjetno spremenil že prej in postal ponovno takšen, kakršen je nekoč že bil. Na svoj račun bosta prišla predvsem tov. Franz Rode in tov. Iwan Štuhec, morebiti pa še kdo ... Dosedanja Republika Slovenija se bo preimenovala v Slovenija, s. p., nekakšno veliko zasebno podjetje, katerega lastniki in upravljalci so slovenski javnosti že dobro znani. To bodo večidel ljudje, ki se trenutno ukvarjajo z rokovnjaško dejavnostjo, vendar v (na videz prijaznejši) politični preobleki in njenem zavetju. Ta čas se pospešeno trudijo z registracijskimi, legalizacijskimi in drugimi pravnoformalnimi vidiki svojih lumparij.
- SEX & DRUGS & ROCK 'N ROLL
Tistim, ki ne vedo, kaj je seks, priporočam igranje golfa ali pa kakšno donosnejšo obliko rekreacije, npr.: ukvarjanje s politiko (tam testisov zagotovo ne bodo potrebovali). Onim, ki ne najdejo primernejšega načina duhovne rekreacije (v mislih imam alko sceno, le-ta je pretežno klasika in nenadomestljivi del slovenskega etno izročila in novodobne folklore), pa toplo priporočam v branje Zbrana dela Georga W. Busha mlajšega, predvsem pa njegovo zadnjo uspešnico Mein Ölkampf. Za tiste, ki ne vedo, kaj je ROCK 'N ROLL, naj povem, da jim žal ni nobene pomoči. Previdno naj ležejo na posteljo ali kavč, vključijo TV-sprejemnik, poiščejo oddajo TV-SHOP in se čudijo vrhunskim dosežkom ameriške fit industrije: Hujšajte leže, Silhuet 40, Jejte in hujšajte hkrati etc..., paziti morajo le, da zaradi prevelike vneme ne padejo s postelje.
- Ljubi, ljubi, ljubi ... Mojsrške uspešnice Eve Seršen. Obvezno se bo pelo tako: en del v angleščini, drugi del v arabščini, tretji del v nemščini, refren pa se bo pel v esperantu. Slovenska verzija ni priporočljiva, da je ne bi kdo napačno razumel ...

Boris Lešnik

vodja kolesarske sekcije pri ŠD Radenci, Radenci

- Leta 2010 bo svet prijazen in lep. Vsemogočni Bush bo sredi svojega tretjega, daživljenjskega mandata in državljani USW (United States of the World – Združenih držav sveta) se mu bodo vsako jutro z zahvalno molitvijo na molilnih preprogah, obrnjenih proti Washingtonu, zahvaljevali, da je Zemljo zavil v črn dim industrijskih plinov in jih tako obvaroval nevarnih sončnih žarkov, ki so povzročali kožnega raka; da je porušil vse kulturne znamenitosti na ozemljih nekdanih heretičnih držav in nas rešil neproduktivnih turističnih potovanj; največje zahvale pa bo vreden, ker je končno iztrebil vso populacijo držav tretjega sveta, ki so s svojo siromašnostjo samo izčrpavale proračune razvitih.
- Pomladna rekreacija naj bo namenjena predvsem pripravam na prihajajočo zimo in prazne hladilne skrinje. Uporaba motike in lopate je najprimernejši način za krepitev hrbtnih mišic, ki jih bomo potrebovali za dviganje z ledom obdanih pridelkov iz zamrzovalnika. Za ohranjanje kondicije je tudi spomladi najbolj priporočljivo, da čim večkrat vstanemo izza delovnega pulta in iz pisarne skočimo na kavico z 0,3 v bližnji lokal. In tretji način – tudi na pomlad ostaja dirkanje po tipkah daljinca in skakanje med kanali dolgočasnega TV-sporeda.
- Naslov popevke bi se glasil

Slovenija 'ma vas rada:

Država fleißig je in mlada,
bo taxes rada plačevala,
življenja brez pridržkov Natu dala.
Slovenien ima Sie rada.

REFREN:

All of EU, vse za Nato,
mi imamo nostro blato.
Naj nam zopet tujec vlada,
Slovenija ima you rada.

Klateži,
popivanje,
lahke ženske
... pri
Lenartu tudi
pred 300 leti

Zavrnilo grofovo pokvarjeno vino

Za urejene življenjske tokove v štajerskih trgih so nekoč skrbeli trški svet, sodnik, komornik, blagajnik ... Trg Lenart v Slovenskih goricah je spadal pod sodno in siceršno oblast gosposčine v Hrastovcu. In tam so se dogajale od druge polovice 17. do prve polovice 19. stoletja v glavnem pивske zdrahe. Prevladovale so skromne bivalne in življenjske razmere, a so bili Lenarčani korajžni, saj so si upali svojemu plemenitemu gospodu Herbersteinu oporekati neužitno vino, ki ga je namenil tukajšnjim plebejcem.

Sodnika niso spoštovali ne na cesti ne v gostilni

Prebivalci Lenarta v Slovenskih goricah so se leta 1786 pritožili grofu Herbersteinu, lastniku bližnje graščine Hrastovec, ki je potrjeval demokratično izvoljenega lenarškega trškega sodnika oziroma *rihtarja*. Sodnika so volili vsako leto, a zdaj je bil že tretje leto izvoljen Leon Voglar, ki je svoje delo zanemarjal.

Voglar ni imel ugleda. Nihče ga ni spoštoval ne na cesti ne v gostilni. Potepuhi in lahke ženske so se pogosto klatili po trgu. Ni se spoštovalo predpisov. V gostilni so se pivci zadrževali čez polnoč. In vse to na račun samovolje sodnika Voglarja, ki ni dovolil *stražmojstru* Francu Ksaverju Klunu opravljati nočnih obhodov. Zamenjal ga je z »uvidevnejšim«
Sebastjanom Živkom. Graščak je tožbi podanikov ustregel in razpisal nove volitve trškega sveta, ki je potem izvolil drugega *rihtarja*.

Nepitno vino

Pred 345 leti je poslal lenarški trški svet gosposčini Hrastovec negativno oceno za prejeto nepitno vino. Šlo je za vino za trške potrebe. Tržani so v ta namen sestavili številno in pestro komisijo. V njej so bili Peter Koren, podložnik gospoda Stubenberškega in cerkovnik pri Sv. Lenartu, Jurij Lovrenčič, upravitelj gosposčine Mariborski grad, Miha Škerget podložnik iste gosposčine in cerkovnik pri Sv. Juriju, ter Hans Pangerlin od Sv. Trojice.

Ugotovitev komisije je bila, da je poslala gosposčina v trg Sv. Lenart 20 *šrtinjekov* vina (20 sodov, ki so vsebovali od 180 do 299 litrov) izjemno slabe kakovosti. Člani komisije so ga poskusili in ugotovili, da je bilo vino v štirih sodih mešano oziroma *rezano*. Vino iz šestih sodov bi bilo še mogoče točiti, drugo vino pa ni bilo pitno. In nihče ga ne bi pil tudi, če bi ga dobil zastoj. Listino so potrdili s svojimi pečatniki.

Poslednja žrtev lenarškega morišča

Kazensko sodstvo je nekoč spadalo v pristojnost deželnega sodnika. Upravitelj gosposčine Hrastovec je zapisal, da je bilo morišče pri Sv. Lenartu na nekdanjem občinskem pašniku ob Velki. To je blizu mostu, preko katerega vodi glavna cesta proti Radgoni. Tam so v opomin dolgo stala tri mogočna drevesa. Zadnji je bil tukaj usmrčen Blaž Weingerl julija leta 1773.

V tem času je imel trg Lenart okoli 300 prebivalcev. Živel so v okoli 50 hišah in kakih desetih kočah. Bilo je 26 obrtnih mojstrov z 80 zaposlenimi.

Vsak na novo sprejeti tržan je moral opraviti prisego zvestobe in plačati takso, ki je rabila plačilu skupnih potreb trga. Tržani so se morali držati pravil tistega časa. Storiteli hudih kaznivih dejanj so morali nasilno skleniti življenje na trškem morišču.

Je grof Janez Jožef Herberstein vedel za homatije s pokvarjenim vinom? Slika je iz zadnje tretjine 17. stoletja in jo hrani Pokrajinski muzej Ptuj.

Skromne bivalne razmere

Leta 1806 je lenarški trški svet zaslišal nekaj tržanov zaradi požarnovarnostnih nepravilnosti. Zanimive so takratne skromne bivalne razmere lenarških obrtnikov. Sodarski mojster Jože Rojko je k očetovemu lesenemu *štublu* oziroma kamrici dogradil leseno sobo. Vanjo je postavil peč. Branil se je, da nima denarja za gradnjo opečnega prizidka. Moral je obljubiti, da bo peč podrl. Trški tkalec Franc Urbančič je imel le polovico kuhinje obokane z opeko. Za drugo polovico mu je zmanjkalo denarja. Obstajala je nevarnost požara pri ognjišču. Urbančič je v zagovor povedal, da tudi zidarski mojster Fekonja nima zidane kuhinje. Usnjarski pomočnik Johan Markič je bil lastnik hiše brez dimnika. Izjavil je, da si ga ne more zgraditi, saj nima potrebnega dohodka ... Ta pričevanja sem zasledil v Zborniku občine Lenart iz leta 1996.

Lectar netil prepir

Vedno se je našlo in se najde povzročitelje preprirov. Okoli leta 1840 je veljal za glavnega lenarškega prepirljivca sicer vplivni, premožni tržan Karel Spitz. Bil je lektor in kavarnar.

Karel Spitz je netil nemir tudi drugod po Slovenskih goricah. Na *žegnanju* v Jarenini je leta 1836 postavil lektarsko stojnico tako, da je ovirala druge in zapirala cesto. In takrat se je zaradi tega stebel z mariborskim lektorjem Francem Brannerjem.

7. julija 1846 so Spitzija prijavili okrajni oblasti, ker ni upošteval veljavnega odpiralnega časa. Nočna patrulja je večkrat naletela, da je bila njegova kavarna odprta pozno v noč. V njej se je čezmerno pijančevalo in kartalo. Še ob dveh ponoči se je kartalo. Reda ni mogel narediti niti *stražmojster*. Kavarnar mu je celo zabrusil, da mu bo drugič pred nosom zaklenil vrata, da mu ne bo vznemirjal gostov ...

Franček Štefanec

Večina dobrih gostiln je na dobrem glasu tudi zaradi dobrih natakarih in natakarič.

Da bi nagradili tiste, ki so NAJbolj prijazni, hitri, urejeni ... smo letos začeli z akcijo NAJ NATAKAR/-ICA

Imate svojo gostilno?

Se radi vračate ravno zaradi osebe, ki vam streže?

Ali pa ste si gostilno zapomnili samo zaradi prijaznega natakarija ali natakaričice?

Izrazite svojo pohvalo in glasujte.

Glasovnice bomo objavljali vsak teden v Vestniku. Prve rezultate bomo objavili v majski prilogi Pena, ko bomo predstavili pet natakarih in pet natakarič, ki bodo do 19. maja prejeli največ glasov. V junjski prilogi pa bomo predstavili tistih pet, med katerimi boste izbrali NAJ NATAKARJA/-ICO.

Končne rezultate bomo objavili v prilogi PEN 31. julija, razglasitev pa naj ostane presenečenje.

Odmev na članek

PIŠKUR ali

V prejšnji številki Pena je bil objavljen zanimiv članek o piškurjih, opremljen s sliko, ki naj bi piškurja tudi ponazarjala. Toda za biologa je bila ob ekološko odlični vsebini ta slika pravi šok, saj na njej ni bil piškur, ampak činklja s svojim latinskim imenom vred.

Torej je bilo treba povprašati domačine po dejanskem videzu živali, kolege strokovnjake, ki raziskujejo ribe, pa, ali so že kdaj v prekmurskih vodah opazili piškurja.

Ob pomoči domačinov, ki so še videli »piškurje«
(danes jih namreč praktično ni več!) in so nam jih opisali, smo lahko ugotovili, da ne gre za piškurja. Tudi strokovnjakinja za sladkovodne ribe dr. Meta Povž z Zavoda za ribištvo v Ljubljani, ki redno spremlja tudi ribji živelj v prekmurskih vodah, pravi, da ga tu ni registrirala in da je sploh zelo malo verjetno, da bi bil tukaj piškur.

Kaj nas uči biologija?

PIŠKURJI (Petromyzontidae) so vretenčarji kačastega videza, brez čeljusti in sploh niso prave ribe. Za drstenje potrebujejo čisto, sorazmerno hitro tekočo vodo s peščenim dnom, a takih voda v Prekmurju pravzaprav ni.

Je pa za mrtvice, ribnike in občasno poplavljenе močvirske terene ob večjih rekah (z muljastimi brežinami in majhnim pretokom) značilna ribja vrsta, imenovana ČINKLJA (*Misgurnus fossilis*). Činklja je zelo vzdržljiva riba, odrasla prenese temperaturo vode do 20 °C, ob

Lenarški rotovž, v katerem se je sestajal trški svet.

Jubileji

100 let lendavskega nogometa ... in leto dni za Madridom – Lendava!

Še pred časom so bila v zvezi s prvimi koraki nogometa v Lendavi razhajanja, zapis iz leta 1903 (Alsolendvai Hirado ali Dolnjelendavske novice z dne 17. 5. 1903), ki so ga izbrskali v Budimpešti, pa potrjuje, da je bil 11. maja 1903 ustanovni zbor dolnjelendavskega nogometnega društva. Za častnega predsednika so med vzklili navdušenja izvolili odvetnika Mihalva K. Hajosa, za predsednika Emila Pollaka ... Tako je leto dni po rojstvu slavnega, kraljevskega Real Madrida nekje na robu nepregledne panonske ravnice zadihal nogometni klub, najstarejši na območju današnje Slovenije. Nekomu bo to trn v peti, saj so nas v slovenskem prostoru »učili« drugače, toda za ponosne Lendavčane dilema ne obstaja. Še pesem je čista in jasna, ko pravi: »Tu, pod gradom, Nafta še gori, v žilah teče modro-bela kri; vsa Slovenija prav dobro zna, da je »fuzbal« v Lendavi doma! Plavi-plavi zdaj doni naš klic tja do dragih lendavskih gorici; zgoraj rujno se pretaka vino, spodaj NAFTA piše zgodovino ...!

Naftina »zlata« prvoligaška ekipa (leto 1946)

Vsa Slovenija naj zna, da je »fuzbal« v Lendavi doma!

Naftarji so se vpisali v slovensko nogometno zgodovino z »zlato« generacijo, ki je takoj po drugi svetovni vojni osvojila slovensko prvenstvo in v sezoni 1946/47 predstavljala slovenski nogomet v I. zvezni ligi takratne Jugoslavije. Z razcvetom gospodarstva, predvsem naftne industrije, je predvojna SK Lendava prevzela ime Nafta. Nafta in nogomet so postali nerazdružljivi prijatelji. Leta so spreminjala podobo mesteca pod živopisnimi vinorodnimi lendavskimi goricami, niso pa mogla spremeniti ljudi, Lendavčanov, ki jim je Nafta tesno prirasla k srcu. Prvoligaška sezona je zbraja ob gostovanjih Hajduka, Partizana ... med lendavskimi potoki več ljubiteljev nogometa, kot je imela Lendava prebivalcev

Partizan je bil takrat pojem jugonogometa, prvak, ki je osvojil 47 točk od 51 možnih! Mleli so vse pred sabo z imeni Brozovič, Bobek, Simonovski, Atanacković, Čajkovski, Glazer ... Ob respektu in spoštovanju so na drugi strani ponujali močan odpor naftarji: Štefanec, Gerencer, Lukšič, Božič, Hegedus, Vajda, Vogrincič, Kerčmar, Boldizar, Torok in Karel Vidak. Partizan je zmagal z 2 : 0, vse prej kot lahko, nič boljše pa se ni godilo Hajduku, ki je slavil s 3 : 1 ... Svetli trenutki so bile zmage v Nišu pri Železničarju z 1 : 0 in domače zmage proti titograjski Budućnosti (2 : 0) in Sarajevu (2 : 1), toda finančni zalogaj je bil za majhno Lendavo prevelik in v drugem delu Lendavčani niso več nastopili. Za tiste čase je bilo

moštvo sanjsko pa tudi dovolj izkušeno, saj so nekateri igralci pred vojno pa tudi v času okupacije igrali v madžarskih prvoligaških klubih.

Od še živih akterjev »zlate dobe« je tudi danes prisoten na vseh pomembnejših tekmah Nafta takrat steber obrambe Jože Gerencer: »Že kot otrok sem se podil za »krpenjačo«, pričel pa sem kot vratar! Igral sem za ISK Maribor, za Muro, madžarski Haladas, po vojni pa za domačo Nafto ... Posebni spomini? Iz moje kariere so bili to trenutki, ko sem pokrival slovitega Hidegkutiya iz generacije Puskasa in Kocsisa v madžarskem prvenstvu. Zmagali smo z 2 : 1, pohval iz ust legende nogometa pa nikoli ne bom pozabil. Z Nafto pa je bila najlažja zmaga v Nišu; Geza Šiftar je zadel, a je obramba vzdržala hud pritisk domačih in nosila breme. Takrat so bila potovanja v nemogočih (za današnje čase) razmerah. S tovarnjakom smo potovali do Zagreba, od tam z vlakom III. razreda, na trdih klopih, v Skopje. Potovanje je trajalo dobrih 24 ur. Jedačo in pijačo smo imeli s sabo. Dobrega vzdušja pa ni manjkalo.«

Pred tekmo v Skopju sta se z Zolijem Hegedusem sprehajala in srečala mlado žensko, ki je imela obraz pokrit s »feredžo«. Zoli jo je za vsako ceno hotel videti. Potegnil je feredžo z njenega lica in potem naju je sam Bog rešil pred njenim razjarjenim možem! Na tej tekmi pač nista potrebovala dodatnega »ogrevanja«!

Od še starejše generacije je danes živ le Karel Pojbič, ki pa ni znan za po nogometnem entuziazmu, saj se mu je sport dobesedno »spravil pod kožo« ... O svojih spominih pravi:

»Poleg nogometa sem se v mladosti ukvarjal z lahko atletiko, kolesarstvom, smučanjem in drsanjem ...!«

Prekinili smo ga, ker o njegovem kolesarskem podvigu Lendavčani še danes govorijo. Potegnili smo ga za jezik, čeprav je rekel, da se nerad hvali. Sicer pa tu res ne gre za samohvalo ...

Pojbič: »Vem, »ciljate« na

Nafta v svoji zadnji (minuli) sezoni ...

leto 1936, ko je bilo konec moje nogometne kariere. To leto so bile olimpijske igre v Berlinu, kamor sem se odpravil s kolesom! V obe smeri je bilo to 3000 km, takšna pot pa je zahtevala temeljite priprave in maksimalno pripravljenost. V Berlinu pa je bilo potem še treba priti do vstopnic, a po tako dolgi poti sem si jih priskrbel z zvijačo. Bilo je nepozabno ... Pa tudi nogometni »kamenčki« so ostali globoko v srcu. V Ormožu smo igrali prijateljsko srečanje z domačo Dravo. Igrišče je bilo obdano z visokimi drevesi in naš vratar Imre Varga je »očistil« nevarno situacijo pred našimi vrati, žoga pa je običajno prav pri vrhu enega od orjaških dreves. Sodnik je »kaznoval« Varga, da je moral kar sam po žogo na vrh drevesa.«

Tudi za nas, ki beležimo dogodke in zapisujemo spomine, srečanja s temi ljudmi, ki so toliko dali lendavskemu nogometu, pomenijo nepozabne trenutke. Žal jih je vse manj, ki se jim lahko zahvalimo, zato je visok jubilej tudi priložnost, da se poklonimo tistim, ki jih, žal, ni več med nami. Živeli so za nogomet, za lendavski nogomet, in »odšli« z njim v srcu ...

Omenili smo zlate čase lendavskega nogometa, ki pa v stoletni zgodovini kluba niso bili edini. Potem ko je leto prej osvojila drugoligaško prvenstvo, je bila Nafta v letu 1970 kot novinec v ligi druga za Muro in predstavljala republiko Slovenijo na jugoslovanskem amaterskem prvenstvu. V 80. in 90. letih Nafta ni »gorela« na ravni imena in ugleda kluba, po osamosvojitvi pa se je znova dvignila. Sezono 1991/92 so naftarji končali na zelo dobrem petem

Najstarejši še živeči naftarji: Torok, Šimanka, Pojbič in Gerencer ...

mestu, toda odkar so izpadli (1994) iz prvoligaške družbe, jih spremlja bolj ali manj agonija.

Leto visokega jubileja, v to simpatizerji Nafta odločno verujejo, pomeni prelomnico in Nafta bo kmalu znova na pozicijah, ki jih, z bogato zgodovino in tradicijo, tudi zasluži. Stoletnik je pričel znova zdravo dihati, njegov rojstni dan, ki bo 11. maja 2003, pa bo skozi vse leto spremljala paleta zanimivih in privlačnih prireditev s poudarkom na

Karel Pojbič, naftar, ki je s kolesom obiskal OI v Berlinu (1936) ...

Lendavska šola nogometa, žarek upanja in zagotovilo, da bo »stoletnik« tudi v prihodnje preživel in živel zdravo življenje ...

nogometu, ki je, to ni skrivnost, prva ljubezen včasih čudnih in nepredvidljivih, a vselej ponosnih Lendavčanov.

Nafta, v tem primeru nogometna, pa je vsekakor del tega ponosa.

Franc Bobovec

Zadnja vrša je spletena, piškurja pa ni

ČINKLJA?

izsušitvi pa se zarije v blato, v katerem lahko preživi mesece. V vodi diha s škrgami kot vse ribe, na pomanjkanje vode (ko ostane zarita v blatu) pa je še posebej prilagojena tako, da sprejema kisik iz zraka s pomočjo črevesne stene, torej požira zrak za dihanje. Tudi zarod je prilagojen težkim dihalnim razmeram, in sicer tako, da ima zunanje škрге, kar je za ribe redkost. Zahtevnim življenjskim razmeram je vrsta kos tudi z izjemno plodnostjo, kajti samica odloži 100.000–150.000 iker.

Žal je činklja že zelo ogrožena, saj človek ne mara zamuljenih voda in ne trpi močvirij, in če jih že ne izsušuje, meče vanje odpadke, ti pa grenijo življenje vsem živalim, ki obsojene na ječo v nesnagi bedno poginjajo!

Toda včasih je bilo čisto drugače! V nekaterih prekmurških vodah so bile take količine teh ribic kot nikjer v Sloveniji, kjer so se drstile, je kar mrgolelo ...

Rezultat poizvedovanj

Lastnosti, značilne za činkljo, ustrezajo vsemu, kar naši Prekmurci pripisujejo »piškurju« (glej članek v prejšnjem Penu), torej je tako imenovani »piškur« dejansko riba, imenovana ČINKLJA (*Misgurnus fossilis*).

Kako je prišlo do zmotnega imenovanja, je težko reči, vsekakor pa »zmerjajo« činkljo s piškurjem tudi naši hrvaški sosede.

Mag. Valika Kuštor

Le (dober) motor še prestiž?

Bilo je v petek, soboto in nedeljo

Dišalo je po motorjih

Obmejno mesto Gornja Radgona, znano predvsem po kmetijsko-živliskem sejmu, skuša dihati še z drugimi sejemskimi prireditvami. Vseslovenskega Motor showa, ki je bil na sejmišču pretekli petek, soboto in nedeljo, sicer ni priredila delniška družba Pomurski sejem, ampak ga je le gostila, vendar, kot je menil direktor sejma Janez Erjavec, so tudi take prireditve dobrodošle. Sicer pa po motorjih ni dišalo le v minulih treh dneh, ampak tudi natanko pred dvajsetimi leti, ko je Gornja Radgona gostila svetovno prvenstvo v spidveju.

Organizator Slovenija Motor showa je bil Moto klub Bulldogs Slovenija, katerega sedež je v kraju Ladja pri Medvodah. Njegov predsednik Marjan Kolar je bil v otvoritvenem nagovoru sicer redkobeseden, je pa izrazil upanje, da si želijo, da prireditve postane tradicionalna, vsekakor pa jo nameravajo pripravljati pet let zapored. Zamisel je v krajšem nagovoru podprl radgonski podžupan Dušan Zagorc in organizatorjem čestital tudi v imenu odsotnega župana.

Predstavniki Zveze motoklubov Slovenije Leopold Pungečar je povedal, da je v Sloveniji že 61 motoklubov in da »imeti motor in se z njim voziti, ni več stvar prestiža, ampak eden od načinov, kako premagovati razdalje. Seveda morajo tudi motoristi spoštovati prometne predpise, sicer so lahko žrtev prometa ali povzročitelji prometnih nesreč.«

V želji, da bi bilo nesreč čim manj, je slovenska policija letos začela s preventivno akcijo pod naslovom *Polijska izkušnja kot nasvet*. Najprej (19. aprila) so jo predstavili v Mariboru, v soboto, 28. aprila, pa (v okviru Motor showa) na sejmišču v Gornji Radgoni. Voznjo motornega kolesa namreč lahko štejemo med zahtevnejša opravila v prometu. Motorno kolo je zaradi svoje konstrukcije veliko manj stabilno kot druga vozila, poleg tega pa za upravljanje zahteva specifična znanja in spretnosti. Pri upravljanju teh vozil pridejo še posebej do izraza pridobljene izkušnje. Vse to pa naj bi motoristi zdaj pridobivali predvsem na cesti, med redno vožnjo, kajti, tako ugotavljajo, šole varne vožnje za voznike motornih vozil v Sloveniji še niso zaživele. Na prireditvi v Gornji Radgoni so bile »navadnim« motoristom torej še kako dobrodošle izkušnje policijskih motorističnih »mačkov«, ki so prikazali vaje in pravila vožnje motornega kolesa. Prav gotovo bo to prispevalo k večji prometni varnosti, je pa lani na slovenskih cestah umrlo 18 motoristov.

Slovenija Motor show pa je bil tudi šov kot »predstava«, saj so številni obiskovalci videli množico najrazličnejših motorjev, s katerimi so se pripeljali motoristi iz šestih držav, bil pa je tudi bogat spremljevalni program (trial, blueell, zid smrti, koncerti...). Na svoj račun so verjetno prišli tudi prodajalci oblačil in opreme za motoriste. Na prireditvi so se s svojimi motorji predstavili tudi pomurski motoristi, pa ne le tisti, ki so imeli toliko denarja, da so si kupili dober motor, ampak je bilo tudi nekaj takih, ki uživajo pri »šraufanju«, varjenju, razstavljanju in sestavljanju, »friziranju« motorjev ..., med katerimi je bil tudi motomehanik Jože Vučak iz Gederovec, ki je ponosno sedel na svojo tisočkubično yamaha, ki ima moč 180 konjev. Pozornost je vzbujal tudi kawasaki, ki je bil »gol« (brez plastike), ob njem pa je bil Boris Hercigonja iz Radovljice, balkanski prvak in podprvak motoristične tekme Alpe-Adria.

Slovenija Motor show v Gornji Radgoni je končan. Bilo je sicer hrupno, dišalo je po motorjih, bencinu ..., ampak tudi na to se bo treba navaditi, če hočejo, da bo mesto ob meji ohranjalo status sejemskega mesta.

Štefan Sobočan

PHOTO

Jure Zauneker

Dušan Klepec živi z ženo Donno v Atlanti

Atlanto v Združenih državah poznamo Slovenci predvsem kot kraj poletnih olimpijskih iger, ki so se dogajale leta 1996. Poleg tega je glavno mesto Georgie tudi sedež svetovnega proizvajalca kokakole, mesto velikega borca za črnske pravice Martina Luthra Kinga in mesto, kjer je bila prvič na svetu premiera filma V Vrtincu. Mesto z okolico ima 4,5 milijona prebivalcev. Med njimi je tudi Prekmurec Dušan Klepec. Na drugi strani oceana živita z ženo Donno že 26 let.

Odšel je za štiri leta, zdaj pa je v ZDA že 26 let

Leta samostojnosti

Dušan Klepec je odraščal s sestrama Majdo in Darinko v Črenšovcih, kjer so imeli Klepčevi svojo trgovino. Prvič je odšel od doma leta 1952. Ker so mu starši hoteli zagotoviti boljše izobraževanje, so ga s pretvezo, da bo otrok obiskoval tudi glasbeno šolo, vpisali v soboško nižjo gimnazijo. »Tista leta so bila najlepša leta mojega otroštva. Bila je sicer revščina in v Murski Soboti smo dijaki spali v hiši za nekdanjo Agrotehniko. Poleti je bilo v hiši tako vroče, da smo morali blazine odnesti iz hiše in spati na prostem, pozimi pa smo zmrzovali, ker je pihalo z vseh strani,« se tistih časov spominja Dušan. Kasneje so jih preselili v nekdanjo Hartmanovo vilo, v kateri so takrat uredili dijaški dom. Upravnica je bila mama nekdanjega slovenskega predsednika Milana Kučana. »Otroci smo bili vedno najbolj lačni, tako da smo ponoči hodili na vrt, kjer smo kradli sadje in zelenjavo, v dijaško kuhinjo pa po kruh,« smo še izvedeli med našim pogovorom. Največja težava, ki jo je imel med svojo odsotnostjo z doma, je bila najprej domotožje. Prometne povezave med Mursko Soboto in Črenšovci so bile slabe, avtobusi v začetku skorajda niso vozili. »Toda tista leta so me naučila samostojnosti in tudi pripomogla k temu, da sem se potem lažje znašel tudi v Združenih državah,« je zatrdil Dušan.

Oglas v časopisu

Dušan Klepec je maturiral leta 1960, diplomiral pa štiri leta kasneje na tako imenovanem takratnem VEKŠU. Njegova prva zaposlitev je bila v ljubljanski

Fotografija, na kateri je poleg Dušana tudi nekdanji slovenski predsednik Milan Kučan, je iz leta 1958.

Metalki, kjer je ostal devet let, nato je bil nekaj časa zastopnik italijanskega podjetja. Zaposlen je bil tudi v podjetju ABC, kjer je bil najprej direktor zunanje trgovine, po združitvi podjetij ABC in Pomurka pa pomočnik direktorja za isto področje. Nekega dne, ko je prišel s sejma v nemškem Leipzigu, je med zajtrkom v restavraciji v časopisu prebral oglas, da podjetje Slovenijales išče predstavnika za svoje podjetje v Združenih državah. Dušan, ki ga je Amerika že od nekdaj zanimala, ni okleval. Prijavil se je na razpis in po šestih mesecih dobil odgovor, da je delovno mesto njegovo. Junija 1977 je odpotoval v Atlanto. Najprej je misli, da bo ostal le štiri leta, nato šest, zdaj pa je tam že slaba tri desetletja.

Ameriške razsežnosti

Potovanje v Združene države je bilo zanj prvo take

vrste, sploh pa polet čez ocean. Največji vtis so naj naredile ameriške razsežnosti, ki jih je imel priložnost spoznati med svojim delom in tako prepotovati Združene države po dolgem in počez. Njegovo delovno mesto pri Slovenijalesu je bilo odgovorno. Tudi v Ameriki je kupec kralj. Dušan se najbolj spomni dogodka, ko je ladja iz Evrope zamujala z dostavo, hkrati pa so stavkali pristaniški delavci. »Stranke so le stežka čakale na naše izdelke in podjetje je moralo za vsak dan zamude plačati odškodnino. Nisem vedel, kaj naj storimo, saj zaradi stavke v pristanišču nismo mogli do zaboynika z izdelki. Ni nam preostalo drugega, kot da smo najeli skupino fantov, ki so nato s puškami vdrli v pristanišče in nam pripeljali zaboynik. Dogodek je bil zaradi pušk zame velik šok, toda kupci so bili na koncu zadovoljni,« je povedal Dušan.

V prvih letih življenja v Atlanti ni bilo veliko priložnosti za obisk Slovenije. Letalske vozovnice so bile drage, čeprav je Slovenijales poskrbel, da so zaposleni v Atlanti vsaj enkrat letno prišli v Evropo. »Takrat je bilo drago celo telefoniranje,« je dejal Dušan in nadaljeval, da »je danes vse drugače, saj je tehnologija prinesla nove in cenejše možnosti komuniciranja, konkurenca pri letalskih prevoznikih pa je poskrbela, da so se znižale cene vozovnic.« Zdaj pride v Slovenijo najmanj dvakrat ali celo trikrat na leto, da obiše mamo, sestre, sorodnike ter druge prijatelje in znance.

Na večerji s slovenskim predsednikom

Tudi vrata njegovega doma v Atlanti so za obiskovalce iz Slovenije vedno odprta. Že leta 1980 je gostil slovensko gospodarsko delegacijo in ji organiziral srečanje z guvernerjem Atlante, leto 1969 pa mu je ostalo najbolj v spominu zaradi olimpijskih iger, ki jih je obiskal tudi takratni predsednik države Milan Kučan, s katerim sta se poznala že iz otroštva, saj sta gnila klopi iste šole v Murski Soboti. Dušan se je udeležil sprejema v »slovenski hiši« v Atlanti, nato pa predsednika povabil na večerjo, kjer si je Milan Kučan zaželel pravi ameriški steak, večer pa se je ob sproščenem klepetu in obujanju spominov v prekmurščini zavlekel v noč. »To je eden mojih najlepših spominov in dogodkov, ki sva jih doživela z ženo Donno,« nam je zaupal Dušan.

Pomoč med vojno

Kljub dobrim ameriškim steakom Dušan nekoliko pogreša prekmursko hrano. Toda to ne pomeni, da si je sam ne pripravlja. V Murski Soboti velikokrat zvoni telefon, ko Dušan sprašuje, kako se skuha bograč,

Dušan in Donna Klepec med nedavnim obiskom v Prekmurju

segedin ali celo vampi. »Potem ko je bila vojna na območju nekdanje Jugoslavije, se je v Atlanto preselilo veliko ljudi iz Bosne in Hercegovine ter s Hrvaške, ki so odprli trgovine. Zdaj prodajajo tudi slovenske izdelke, tako da so na policah tako na primer radenska kot slovenski bomboni in čokolade ali začimbe,« je pojasnil naš sogovornik. Glede vojne na območju nekdanje Jugoslavije pa naj zapišemo, da so tudi Slovenci in drugi ljudje iz takratne Jugoslavije veliko pomagali pri zbiranju humanitarne pomoči. Najprej za potrebe Slovenije, nato Hrvaške ter nazadnje Bosne in Hercegovine. Ameriški zdravniki so se na njihovo pobudo celo odločili, da brezplačno oskrbijo ali operirajo ranjence, domačini, ki so se iz nekdanje skupne domovine preselili v Združene države, pa so tem ranjencem in bolnikom ponudili prenočišče.

Prekmurski pogovori

Dušanovi kolegi in poslovni partnerji, saj ima zdaj v Atlanti svoje podjetje, dobro poznajo Slovenijo, medtem ko tega za večino drugih Američanov ne bi mogli trditi. Dušan pravi, da je za njihovo neznanje delno kriv tudi ameriški šolski sistem, saj učitelji zahtevajo od učencev veliko manj znanja, kakor na primer zahtevajo slovenski učitelji od učencev v Sloveniji. Kljub temu pa so vsi Američani, ki kadarkoli

Ko so bile leta 1996 olimpijske igre v Atlanti, sta se Dušan in Donna srečala tudi s slovensko delegacijo.

pridejo z njim v naše kraje, navdušeni. Dušan in njegova žena Donna pravita, da se je največ spremenilo v zadnjih desetih letih. Zgradile so se ceste, obnovile stavbe, ljudje so prijaznejši in bolj odprti. Le tempo življenja je hitrejši od nekdanjega. Dušan je vedno vesel, ko pride v Slovenijo. Najbolj pa ga veseli, da je delček Slovenije tudi pri njem v Združenih državah. Njegova hčerka Nataša, ki živi v Združenih državah šele dvanajst let, je v New Yorku poročena s pravim Prekmurcem, ki ga je spoznala v Murski Soboti. »In ko prideta Nataša in Robi na obisk v Atlanto, midva včasih v pogovoru tako vreževa po prekmurski, da drugi samo začudeno gledajo. In njuna bližina, čeprav traja let med New Yorkom in Atlanto dve uri, mi poleg moje družine zdaj pomeni največ v življenju,« je končal naš pogovor Dušan Klepec.

NOVA ZELANDIJA –

Mojca Povh in Jens Dasch – brez kakršnihkoli večjih popotniških izkušenj sva iz vsakodnevnega življenjskega ritma pobegnili v »obljubljeno deželo«. Moje dotedanje »popotniške« izkušnje so bile z raznih manjših izletov in dopustov ob Jadranski obali in s prvega in zadnjega organiziranega izleta s turistično agencijo v bližnjo Italijo. Moj največji dotedanji podvig je bil obisk Pariza in Provanse z avtom, iz katerega sem se naučila, da so ponavadi najboljše tiste stvari, ki jih sploh ne načrtuješ in za njih ponavadi ne veš, ko greš z doma. Moj prijatelj ni imel niti toliko »samostojnih« izkušenj. Sva pa bila zato dva in oba sva si želela v to deželo že zelo dolgo, še preden sva se spoznala. Razmišljala sva, saj konec koncev ceste so najbrž povsod po svetu le ceste (čeprav voziš tam po levi), ljudje so le ljudje, hrana je le hrana – nekako bova že ... In sva ...

Dobesedno na drugem koncu sveta, tam, kjer se konča dan, je dežela dolgega belega oblaka – Atearoa, kakor jo imenujejo domačini Maori. Novo Zelandijo si res lahko predstavljaš v spremstvu belega oblaka, ki mimogrede pošlje kakšno kapljico ali dve. Predstavljaš si jo lahko tudi kot skrivnostno, čudovito zeleno deželo, ki je zaradi svoje lege pravi »živi« eksponat geoloških pojavov, s katerimi ljudje živijo in jih jemljejo kot del življenja. Kakor da je smučanje z vrha aktivnega vulkana najbolj normalna stvar. Ni čudno, da najbolj nore stvari z bungy jumpingom na čelu izvirajo prav iz Nove Zelandije. To je tudi dežela z najmanj korupcije.

Neskončne plantaže kivija, novozelandski izvozni artikel št. 1

Nacionalni park Paparoa

Nacionalni park Tongario – dežela vulkanov

Rotorua – ne megla, temveč para in jezera vroče vode

Abel Tasman – najmanjši, a najbolj obiskan nacionalni park ...

...z otokom Tjulinjev

Kia-Ora

Ker je to mesto zelo turistično, ponujajo tudi razne »Maori večere«, na katerih predstavijo oblačila, kulturo in kuhinjo prvotnih prebivalcev. Kia Ora pomeni v maorskem jeziku pozdrav. Kakor v vseh razvitejših državah so te zadeve skomercializirane in tudi tukaj ni izjeme, a tako pač je. Maori danes živijo normalno kakor vsi drugi in težko je pričakovati, da bi bile te predstave drugačne. A se kljub temu splača! Navdušila sta naju njihova glasba, ki je zelo melodična in gre hitro v uho, pa tudi njihov način priprave hrane na pari – hangi. Ker so imeli Maori že od nekdaj »naravne štedilnike« – vročo paro, jezera vroče vode ..., je to njihov tradicionalni način priprave hrane. Za potepanje po Rotorui sva si na svoji 3200 km dolgi poti vzela »kar« dva dni, nato pa krenila proti jugu in nacionalnemu parku Tongario.

Vulkanska dežela

Nova Zelandija ima kar 13 nacionalnih parkov, nekateri so bili zaščiteni že v začetku tega stoletja in Tongario je eden prvih. Jezero Taupo, mimo katerega sva se peljala, je eno največjih na južni polobli, nastalo z zapolnitvijo kraterja ob enem najbolj uničujočih vulkanskih izbruhov na zemlji. Sicer pa sva prihajala v deželo vulkanov. Trije visoki vulkani, od katerih je eden še vedno aktiven, delujejo veličastno. Skrbelo naju je edinole to, da imajo na še vedno aktivnem vulkanu sredi same lave enega od največjih turističnih smučišč. Sicer pa se ne dajo ukrotiti naravi in živijo z njo. Iz raznih vulkanskih dolin so naredili turistične atrakcije. Potresi, izbruhi vulkanov in vsi drugi pojavi so zanje nekaj normalnega in otroci so o ravnanju ob teh pojavih že od malega zelo dobro poučeni.

Malo mirnejše glavno mesto

Najina pot se je nadaljevala proti Wellingtonu – glavnemu mestu na skrajnem jugu severnega otoka. Pričakovala sva mesta, ki smo jih vajeni v Evropi, z nekaj stolpniciami, vrvežem, prometnim kaosom ... Presenečena sva bila nad

Že samo potovanje do Nove Zelandije je zanimivost zase. Zaradi krajšega obiska Cookovih otokov ob vrnitvi sva se odločila za polet čez Ameriko in Pacifik. Tistih 30 ur potovanja je minilo neverjetno hitro. Vzdušje na letalu je bilo podobno tistemu v Novi Zelandiji – vsi so prijazni, odprti in navdušeni nad deželo, kamor potujejo. Pravzaprav sva bila med redkimi, ki so tja potovali prvič.

Po pristanku v Aucklandu – najmodernejšem in najštevilčnejšem mestu – in potovanju proti severu na Bay of Islands – deželo tisočerihih otokov – sva bila navdušena nad vsem in bi lahko v enem kraju ostala teden dni, a kaj, ko sva nameravala Novo Zelandijo prepotovati v treh tednih. Prav nama je prišel nasvet sopotnika z letala: »Samo pojdita dalje, za vsakim vogalom odkriješ še lepši kraj!« Ustavila sva se v deževnem gozdu WAIPOA z značilnim bujnim zelenim rastlinjem in novozelandskimi drevesi kauri in seveda ... dežjem. Med potovanjem sva zasledila veliko imen z začetkom Wai, kar v maorščini pomeni voda.

Neukročena narava

Predel, ki ga na severnem otoku nikakor ne smeš obiti in je tudi turistično najbolj obiskan, je južneje od Aucklanda, imenovan Bay of Plenty. Še vedno naju je »dajala« časovna razlika 12 ur in po dnevno 500–700 prevoženih kilometrih je sprehod okoli rta Mt. Manganui dobro del. Tako sva si z velikim užitkom ogledovala ogromne plantaže kivija, ki ima tukaj čisto drugačen okus kot pri nas. Sočno, polno in nekako z več okusa! Najin naslednji cilj je bilo eno najbolj turističnih mest Rotorua. Rotorua težko zgrešiš, saj jo že na daleč dobesedno zavohaš. Značilen bolj ali manj intenziven vonj po žveplu je njen razpoznavni znak. Na začetku sva se malo kremžila, a sva se kar hitro prilagodila. Nova Zelandija je zaradi svoje lege na prelomu pacifiške in avstralske plošče pravo geotermalno čudo. Območje Rotorue je pod pritiskom pare, ki si je na določenih mestih utrla pot na površje v obliki gejzirjev ali pa jo vidiš uhajati kar iz zemlje. Nenavaden občutek, ko se sprehajaš med temi pojavi in razmišljaš o tem, ali bo prav zdaj pod tabo nastal nov gejzir.

Kivi – tako se imenuje tudi nočni ptič, ki živi samo na Novi Zelandiji

tam, kjer se konča dan

»skromnostjo« mesta. Po koncu najinega potovanja sva ugotovila, da je Auckland še nekako najbolj podoben evropskim ali ameriškim vele mestom, pa še ta ima nekaj »kivijevskega«, kakor pravijo Novozelance. Sploh pa so mesta in kraji tukaj, »kakor da bi jih postavili v naglice«, hiše so večinoma nizke, enostavne, lesene, stojijo pa kar na lesenih temeljih. Večkrat sem razmišljala, da samo kolesa »prišraufam«, pa jo pelješ s sabo. Wellington je prijetno mesto, od koder kreneš na južni otok, kamor so naju vsi ves čas pošiljali. Spraševala sva se, le zakaj?

Skrivnost južnega otoka

Kmalu nama je postalo jasno. Marlborough Sounds, ki te s tisočeriimi kanali in zelenjem ter skrivnostnimi zalivčki pozdravi na južnem otoku, naju je navdušil. Ta del je na moji listi za naslednji »podaljšani« obisk! Iz tega dela Nove Zelandije so tudi ena boljših vin, ki imajo okus po »suhi zemlji«, nisem ravno vinski strokovnjak, a značilen, dober okus bi najlažje opisala tako. Najmanjši in najbolj obiskan nacionalni park je Abel Tasman. Ostati teden dni in početi vedno kaj novega in zanimivega, sploh ni problem, a kaj, ko sva imela le tri tedne ... Tako sva namesto raziskovanja čudovitih votlinic in skrivnih poti po parku s kajakom uporabila hitrejšo varianto z motornim čolnom, kar je bila po preživetih kilometrih v avtu prava osvežitev. Tukaj sva prvič videla tjujnje v naravnem okolju. Če se na morju zadržiš preveč dolgo v popoldan, se ti lahko zgodi, da se s čolnom ne moreš več vrniti – lahko pa se peš! Oseka sega namreč kar nekaj kilometrov daleč v morje!

Kilometri prostranstva

Na južnem otoku ni tako enostavno dobiti prenočišča, saj sva ga v Greymouthu iskala skoraj eno uro. Potovala sva februarja, ko se končuje poletje, in je kar gneča. Če prideš zvečer pozno v mesto in bi rad še nekaj pojedel, to vsekakor ne sme biti po pol deveti uri, še najbolj neke do osmih. Novozelanci imajo za nas čudno navado, da večerjajo zelo zgodaj. Tako po pol deveti, deveti uri zvečer skoraj ne moreš dobiti nič toplega. Na začetku sva imela kar nekaj težav, saj sva hotela pripotovati čim dlje, po drugi strani pa sva bila prepozna za »kaj toplega«. Včasih bi se prileglo zvečer tudi kakšno pivo, a ker so trgovine večinoma zaprte, na bencinskih črpalkah pa ne prodajajo alkoholnih pijač, moraš na to pomisliti že prej. Po zahodni obali južnega otoka se voziš, voziš in voziš in kljub lepotam in divji obali Pacifika željno pričakuješ kakšno mesto s prijetno osvežitvijo in prigrizkom. Kar navdušen si, ko na zemljevidu opaziš, da se bližaš nekemu kraju. A ko sva dejansko prispela tja, nisva mogla verjeti svojim očem, le nekaj hišic in to je bilo vse. Človek se sprašuje, kako ljudje tam sploh živijo – sredi ničesar –, čeprav pa sva bila prijetno presenečena nad zelo dobrimi cestami. Tako sva pripotovala v mesto adrenalinskih užitkov Queenstown, »rojstni kraj« bungy jumpinga. Seveda sva ga šla

pogledat in porajalo se je vprašanje: bi ali ne bi, a je ostalo le pri gledanju. Raje sva se napotila proti jugu v največji nacionalni park Fjordland – deželo fjordov. Včasih je dobro, če kaj ne gre po načrtu, saj prenočišča tam, kjer sva hotela, nisva več dobila. Tako sva odkrila čudoviti mirni kraj Manapouri ob jezeru, globokem do 443 m, in čudovito okolico. Jezero je znano po podvodni elektrarni. Sicer pa so kraji v tem delu »odskočna deska« za obisk fjorda, imenovanega Milford Sound. Menda je to eno najbolj vlažnih območij na svetu, saj skoraj vedno dežuje ali pa vsaj rosi. Že sama pot do fjorda je presenetljiva. Doline, gorska cesta ... osebno doživeti! Ustaviš se in uživaš, kjer se ti zazdi. Na obalah fjorda je videti veliko žada, ki je značilen in dragocen za Novozelance. Fjord te očara s številnimi slapovi. Vsekakor še en biser ... Po naravnih lepotah sva spet krenila raziskovat mesta. Izbrala sva Dunedin, ki je zelo simpatično mesto. Sploh pa se lahko v novozelandska mesta kar hitro zaljubiš, imajo neki svoj čar.

Tako sva, spet čisto slučajno, »odkrila« mesto Akaroa na polotočku blizu Christchurcha. Že prvi pogled na mesto te očara, skrivnostno, nenavadne barve neba, okolice ... Mestu se pozna francoski »pridih«. Tukaj sva po dolgem času malo boljše jedla in celo namesto toasta končno lahko kupila dober, normalen kruh. Kakor povsod v obmorskih krajih je tudi tukaj mogoče plavati z delfini. Kljub mrzlemu morju sva se odločila za to! Delfini so bili vrste Hector's – eni najmanjših, a igrivih. Od silnega fotografiranja sem skoraj izgubila fotoaparat. Drugo mesto, kjer pa si moraš plavanje z delfini rezervirati že dolgo vnaprej, je precej bolj turistična Kaikoura. Tukaj sva si ogledala le kite, ki pridejo zaradi globine morja – 1 km – zelo blizu obale. Kiti pridejo približno vsako uro do dve na površino po kisik. Opazovali smo jih pri tem »dihanju«. Neverjetno, saj kitov mladič že ob rojstvu tehtja 1 tono, odrasel kit pa do 42 ton. Nova Zelandija je turistični raj za vse te morske živali (kite, delfine, tjujnje ...), je kot naravni živalski vrt! Poleti trumoma prihajajo, jo obkrožajo in čisto običajno je, da se na morju srečaš z njimi.

Ko se zbudiš v včerajšnji dan

Najino potovanje po Novi Zelandiji sva končala v Christchurchu. Mesto malo »diši« po angleškem, a na kivijevski način. Novozelance pravijo namreč tudi kiviji. Ker naju je čas že priganjal, sva preživela tukaj le pol dneva, saj sva načrtovala obisk še malo bolj tropskega dela Nove Zelandije, Cookove otoke, Raratongo in Aitutaki. Večerni polet je trajal 4 ure, potem pa ... najlepši občutek, ko slišiš v daljavi razbijanje valov, nad sabo imaš zvezdnato nebo in veš, da boš ta dan preživel še enkrat. Tri tedne sva bila 12 ur pred Slovenijo, zdaj pa sva bila še bolj navdušena, bila sva namreč tam, kjer se začne dan, in ta predel je čudovit. Kakšnih 100 m od obale lahko občuduješ več metrov visoke valove in gledaš v večmetrski val, ko se razbija. Čas teče tukaj počasneje in

Ovce in še enkrat ovce, kar 60 naj bi jih bilo na enega Novozelanca.

počasnost je značilnost domačinov. Na njihovih obrazih ni videti nobene naglice, svoje delo jemljejo kot zabavo, tako da je čakanje na kakršnokoli storitev zelo dolgotrajno. Sicer pa, zakaj naj bi se jim mudilo in zakaj naj bi hiteli? Še dobro, da obstajajo na svetu takšni kraji, kjer ljudje tega ne poznajo. Za vožnjo po Raratongi in Aitutakiju sva morala pridobiti vozniški izpit! Ja, res je, dobiš pravo izkaznico s sliko in navodili za vožnjo. Cesta pa je tako samo ena in še ta vodi okoli otoka, brez semaforjev, brez prehodov za pešce ...

Po treh tednih potepanja in vožnje z avtomobilom po Novi Zelandiji so štirje dnevi

Hangi – način priprave hrane na pari – sodobna verzija, Maorka v tradicionalnih oblačilih

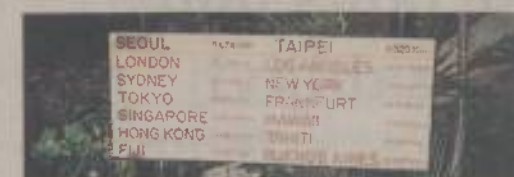
Aitutaki

lenarjenja na otokih prišli zelo prav. Pacifik s svojo veličino in veličastnostjo naju je navdušil, a hkrati te ta njegova veličina navdaja z nekakšnim strahospoštovanjem pred njegovo močjo in bogatim življenjem v njem.

Nova Zelandija je prijetna, prijazna, čudovita dežela, raj za Backpackers in prenočišča Youth Hostels, nenevarna tudi za »začetnike«, kakor sva bila midva. Če nisi izbirčen pri prenočiščih in hrani, se da tri tedne preživeti po zelo solidni ceni. Enkrat bova še šla tja ..., takrat samo v nekatere kraje ...

Značilna bivališča domačinov na Cookovih otokih, svojce pokopljejo kar na dvorišču.

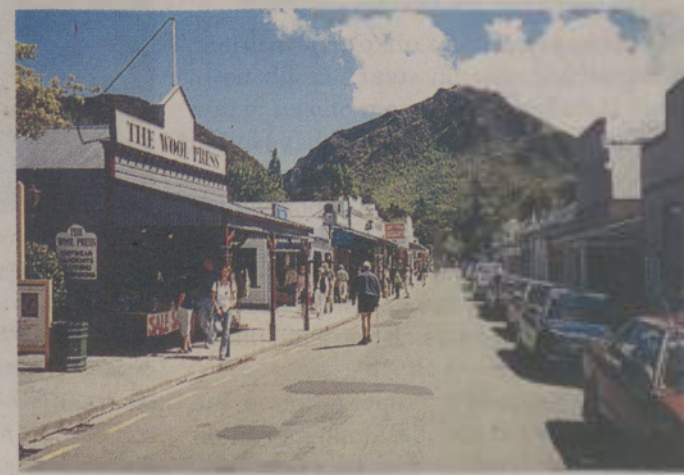
Na drugem koncu sveta – letališče Auckland

Zaliv Akaroe – skrivnostno, mistično ...

... v mestu kot v pravljici

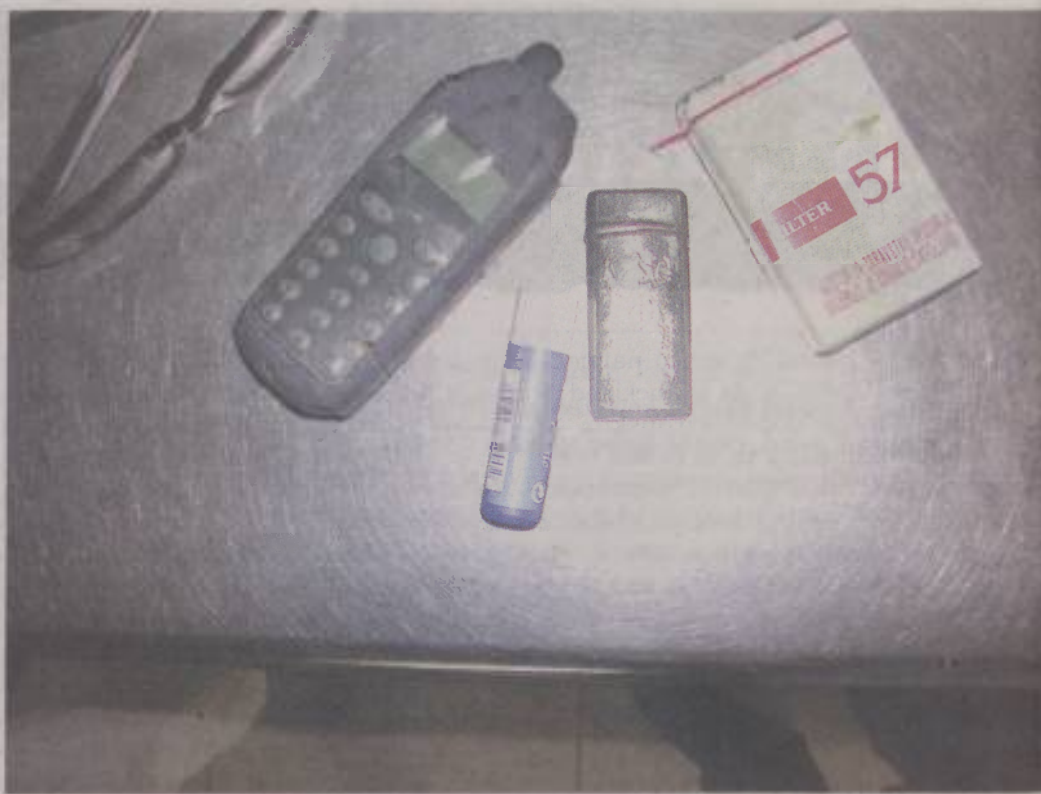

Arowtown – mesto iz časov zlate mrzlice

ali polž
v solati (4)

Poznam ljudi, ki vedno kaj iščejo, ključe, denarnico, dokumente ..., poznam pa tudi take, ki imajo vedno vse na svojem mestu in za vsako stvar vedo, kam jo dajo. Večina nas je nekje vmes. Ampak vsak od časa do časa kaj išče in izgublja glavo, saj mu na kraj pameti ne pride, kam bi lahko poniknila ena rokavica, denarnica ali dežnik. Odpravili smo se tja, kjer se take stvari zbirajo in pozabljajo. Spoznali smo, da tudi predmeti iščejo svoje lastnike, pa jih ne najdejo. Ponavadi. Če pa se le zgodi, da se izgubljen predmet in lastnik srečata, pa je zadovoljstvo nepopisano. Saj veste, na nekatere stvari se preveč navežemo ali so povezane z lepimi spomini.

Med pozabljenimi predmeti je precej vžigalnikov, cigaret, kozmetičnih pripomočkov ... in tudi kakšen telefonski aparat ostane v lokalu.

Glave še nihče ni pozabil, dežnik pa

»Kakšen dežnik pa ste pustili pri nas?« je zanimalo Stanka Kolbla v dnevnem baru Kolbl v Gornji Radgoni, ki ga sedaj vodi njegov sin Kristjan. Na takšno »preverjanje« nisva računala, zato naju je nekoliko zmedlo. No, poskušala sva se seveda znajti in sva ga brž opisala, da je bil črn z belimi lisami. Stanko pa naju je povabil na hodnik in nama pokazal nekaj dežnikov. Eden je bil podoben najinemu opisu, vendar je bil v slabem stanju, zato je sklepal, da najbrž ni pravi.

Gostilna Voroš pri mejnem prehodu Gederovci:

Ne, moški so pri nas bolj pozabljivi

Ravno nasprotne izkušnje pa imajo pri Voroševih. Pri njih so bolj pozabljivi moški, po pozabljene stvari pa ljudje vedno pridejo.

Sicer pa bi tudi sami lahko pripravili lepo razstavo pozabljenih stvari, če jih ne bi vrnili lastnikom. Ob našem obisku je tam visel le ženski šal, ki pa je po besedah natakarike Mirjane Car že imel lastnika in se je v času, ko je objavljena reportaža, že vrnil domov.

Sicer pa so pri njih prenočili razni puloverji, kape, tudi fotoaparati, denarnice, torbice ... tudi otroci znajo marsikaj pustiti pod mizo.

Najraje najdene predmete, kot so šal, kapa, obesijo kar na obešalnik, morda pa bo lastnik po naključju šel mimo in ugotovil, da je prav pri njih kaj pozabil.

Dnevni bar Kristjan Kolbl, Gornja Radgona:

Ženske so bolj pozabljive

Gospoda Stanka ni prav nič presenetilo, ko sva povprašala po izgubljenem dežniku. Odpeljal naju je do zakladnice, kjer jih ima zbrano lepo število. »Pri nas ostaja največ dežnikov in res je tudi, da ob slabem vremenu kakšnega posodimo in jih več ne vrnejo. To je danes material za splošno porabo. Ostaja pa tudi precej cigaret in vžigalnikov, kape, šali, kakšen klobuk, tudi očala, labella in seveda mobiteli. Zanimivo je, da se ljudje zelo redko spomnijo, kje so pozabili svoje osebne stvari, in redki jih pridejo iskat. Ampak čevljev še nobeden ni pozabil,« se smeje Stanko.

»Ženske so bolj pozabljive,« razlaga. Najbolj mu je ostalo v spominu, ko je gostja pozabila torbico z 275 tisočaki. »Vedel sem samo to, da gre v Moravske Toplice. Torbo sem jim hotel odpeljati, pa so sami prišli ponjo, in od takrat se je gospa z možem vedno ustavljala pri nas. Skrbimo za svoje goste in samo, če naredimo na gosta dober vtis, se vrača.«

V gostilni Voroš pri mejnem prehodu Gederovci trenutno hranijo med pozabljenimi predmeti samo šal, ki nam ga je lastnik Franc rade volje pokazal. Natakarike Mirjana Car pa je povedala, da ve, čigav je. Največja »trofeja«, ki je bila pri njih nekaj časa, pa je bila denarnica z nekaj tisoč evri. Pozabila jo je nemška turistka, ki je prišla k njim na kosilo iz avstrijske Radgone. Bila je zelo vesela in hvaležna, da je denarnico dobila nazaj.

Za vratarja pri podjetju Avtobusni promet M. Sobota Jožefa Kučana sva si omissila »prevezo«, da iščeva vrečko z dragocenimi športnimi copati. Odgovoril nama je, da jih ni pri njem in da tudi ni slišal, da bi jih kdo prinesel tja. »Mogoče so pri prometniku na avtobusni postaji,« je menil. Pokazal pa nama je dolg črn plašč, ki že nekaj mesecev visi v garderobi in čaka na morebitnega lastnika.

Hotel Diana Murska Sobota:

Pogrešate usnjene rokavice?

Pozabljenih predmetov je pri nas kar nekaj, smo izvedeli že pri recepciji, saj se pri njih obrne veliko gostov. Tudi po kakšnih plesih ostane nekaj pogrešanih stvari, ampak ostanejo le kakšen dan, dva (čeprav možnosti za prenočevanje so), pa lastniki že pridejo po njih. Našli smo že torbice, jope, klobuke, dežnike pa tudi kreditne kartice in zlatnina so se našli. Trenutno nimajo nič v zalogi, naju je prepričevala Marija Smolko, vodja izmene, potem pa smo vseeno pokukali tudi v slaščiarno in tam odkrili pravi zaklad. V slaščiarni imajo za te namene dva zvrhana polna predala, v njem pa so zbrane rutke in rute, po naši hitri oceni kakšnih deset parov rokavic, očala, fotografije in še kaj. Koliko slabe volje je moralo biti doma, stvari pa v predalu čakajo svoje lastnike.

Včasih morate le dobro zavreti film nazaj, da se spomnite, kje vse ste bili, in vam bo »kliknilo«, kje so vaš šal, kapa ali morda mobitel. Čeprav ne bomo nikoli izvedeli, kam v službah izginjajo kemični svinčniki.

Avtobusni promet Murska Sobota:

Nekoga je moralo zebsti

Ko sva se peljala po ravnini, sva se domislila, da bi bilo prav, če pogledava tudi na avtobuse.

Potniki odložijo svoje stvari, potem pa v želji, da bi čim prej izstopili, nanje pozabijo. Pa so bili bolj skromno založeni, na obešalniku je visel le moški plašč, ki po nekaj mesecih ni našel lastnika in, kot kaže, lastnik nanj misli vedno manj, saj so dnevi vedno toplejši. Morda ga bo iskal kdaj novembra.

»Včasih pozabljeno pripeljejo k nam,« je razlagal Jože Kučan, »velikokrat pa pustijo kar pri prometnikih. Ko nekaj mesecev ni povpraševanja, stvar vržemo v smeti. Našli smo kakšne knjige, vrečke, šolske torbe, jope, puloverje, tudi denarnice in torbice. Sreča, ko se stvar najde, pa je velika in ne spomnim se, da bi starši oštevali svoje otroke, saj so bolj veseli, da so svoje dobili nazaj.« Izvedeli smo še, da včasih avtobus niti ne pride v garažo, že kličejo, ali so kaj našli.

Predvidevala sva, da hranijo kar precej pozabljenih predmetov v soboškem hotelu Diana, zlasti sedaj po maturantskih plesih. Vodja strežbe v izmeni Marija Smolko nama je povedala, da so res marsikaj našli, vendar so lastniki prišli po pozabljene predmete. V slaščiarni pa hranijo več kap, rokavic, šolov idr.

A. Nana Rituper Rodež, Jože Grač

**Pomlad je čas
za zaljubljenost**

Nasmehni se, če ti je kdo všeč

Letos zime res ni bilo ne konca ne kraja, ampak končno je pomlad razcvetela v vsem svojem bogastvu. Podrezala nas je v nos, nam razmršila lase, toplo sonce nam je omehčalo kolena in odprlo dušo. Spomladi se zgodi marsikaj in pomlad je pravi letni čas, da se lahko zaljubiš. Ni naključje, da toliko pesmi povezuje pomlad in ljubezen. Ko je dan lep, so tudi vse stvari lepše in bolj optimistične. Kako vi čutite pomlad? Morda v želodcu, ko se sprehodite skozi park ali ko zagledate nekoga, ki vam je všeč, ali pa ko opazite, da vas nekdo tako sramežljivo pogleduje in se vam tako nenavadno smehlja. Sprehodili smo se med mladimi, tudi po srcu, in jih povprašali, kako sami občutijo pomlad in kaj se z njimi dogaja.

Miki: Sikša sprtolet me sigdar liči v takšno stanje duha in tejlja, ka si tou ne ven raztolmačiti. Pa se o ton že dugo ne spitavljen več, kaj je z menof. Nika pa je segli v ton sprotoletji. Či je tou zalublenost v žitek, v naravo, lidi, mogouče ženo, nika je. Tou se mi dogaja, od kda poumnim. Sikša sprotolet je takša.

A. Nana Rituper Rodež

Nataša Juhnov

Boštjan: Spomladi smo bolj zaljubljeni in tudi v šoli nismo več tako skoncentrirani, kot smo bili pozimi, pa tudi učiti se nam ne da več tako. Vse je bolj naraj. Tisti bolje pridejo skoz, ki so v zimskih mesecih bolj delali za šolo. Več pa se posvečamo zaljubljenosti, in to mladi pokažemo na različne načine. Napišeš kakšno sporočilo ali poveš izbranki osebno, da ti je všeč. Po moje so fantje pogumnejši in odločnejši. Tisti, ki so zaljubljeni, potem gredo na kakšno pijačo, v park, na sprehod ... Tudi sam sem letos že nekaj občutil in to sem ji tudi povedal. Kaj pa mi je odgovorila, pa vam ne smem povedati. Naj ostane skrivnost.

Darja: Ko je zunaj toplo in sije sonce, je več druženja med mladimi in bolj nas vleče ven, med vrstnike, na zabave. To je gotovo čas, ko se hitreje zaljubiš in je tudi več priložnosti za to. Jaz se lahko učim, ko sem zaljubljena. Šola ostane prva. Če ti je nekdo všeč, mu to pokažeš tako, da se mu več smejiš, lepše ga gledaš in se z njim spogleduješ. Deklice so po moje pogumnejše in včasih moraš fantom natančneje pokazati, za kaj gre, drugače nikoli ne skapirajo, še posebno tisti, ki so sramežljivi. Ko nekoga bolje spoznaš, začneš pošiljati tudi SMS-e. Tudi jaz sem se letos enemu fantu smehljala, opazil je in odgovor je bil pozitiven.

Sara: Ko je lepo vreme, pomeni, da smo lahko več zunaj in več je tudi žurov. Ne vem, ali je to tisti čas, ko je več možnosti, da se zaljubiš, vsekakor pa lahko bolje spoznaš ljudi. Strinjam pa se s tem, da se je sedaj težje učiti, kot se je bilo pozimi. Jaz se letos še nisem zaljubila in sploh je te občutke, ko si zaljubljen, težko definirati. Mislim pa, da se lahko kljub zaljubljenosti učiš. Dečki so po moje pogumnejši, če si komu všeč, te povabi na pijačo ali na sprehod. Vsi zaljubljeni pa tudi spomladi pridejo ven in to je čas, ko spoznavamo nove pare.

Marko: Seveda pomlad vpliva na nas, lepše vreme je in rože cvetijo, dekleta so lepše oblečena in več pokažejo. Na splošno je vzdušje boljše in tudi sami raje gremo ven in se spoznavamo. Bolj smo sproščeni, več zunaj in več ljudi spoznavamo. Kar se poguma tiče, so pogumnejši tisti, ki več spišejo. Če je nekdo v koga zaljubljen, pa spoznaš po tem, kako se do njega obnaša, če na primer z njim podriži, čeprav je družba proti in izjava ni ravno na mestu, na splošno se z njim več družijo, mu lepo govorijo in piha na dušo. Seveda to sošolci prej opazijo in te malo zafkravajo. Saj ne moreš skriti, če si v koga zaljubljen. Res pa je, da se težko učiš, ko si zaljubljen. Premišljuješ o drugih stvareh. Ko pa dobiš cvek, te malo prebudi.

Vaše pesmi

Dragi S.!

*Ti si moj edini,
po tebi hrepenim.
Sanjam, da sva skupaj,
čeprav vem,
da se mi sanje
ne bodo uresničile.
Rada te imam,
imej me še ti.
Ljubim te,
ljubi me še ti.*

Srčica

Tišina govori

*Besede niso potrebne,
Tišina govori.
Molk je pogovor,
Tišina govori.
Zapri oči in si predstavlja,
Da tebe ni, nekje na
Drugem planetu si.
Tišina govori.
Ali slišiš pesem v mojem srcu,
Ki jo poješ tudi ti?
Tišina govori.
Ne pozna se,
Ker hodiva v temi,
Zapisana drug drugemu v srce,
Tišina govori.
Srce srcu vse pove,
Čeprav nihče ne ve,
Zakaj gre,
Tišina govori.*

N.

Trenutki

*Tvoje roke sem čutila,
se še tesneje k tebi privila,
tvoje telo sem ob sebi čutila
in sva se poljubu prepustila.
Roke odvezale so obleke moje,
ostali sta dve telesi,
ki ljubita se kot bili bi v nebesih.
Lepših trenutkov mi ne more nihče
dati
in prav zaradi teh ne morem spati.*

Majči

Vaša čustva

Darko, pusti me pri miru!

Veliko sem pretrpela zaradi tebe, in to zato, ker sem te resnično ljubila in sem to pričakovala tudi od tebe. Nisem neumna, da ne bi vedela, kaj vse si počel. Samo preveč sem te ljubila in predolgo je trajalo, da sem si priznala, da je to res in da mi ljudje tega ne govorijo kar tako. Ti pa si imel polna usta sladkih besed, s katerimi si me vedno prepričal. Popolnoma sem se ti prepustila in ti verjela, da bo še vse dobro. Ti časi so minili, za vekomaj. Dovolj imam vsega tega, dovolj imam tebe in dovolj tvojih laži. Še enkrat te prosim, kar sem ti že stokrat povedala, da me pusti pri miru. Ne bom odgovarjala na tvoje klice in tudi na tvoje prošnje ne. Želim imeti svoje življenje, ti pa se znajdi, kot si se vedno znašel, in če si lahko do sedaj živel v laži, boš tudi naprej. Samo jaz ne bom več del tega.

N. N.

**Ljubezen
ni bolezen**

Vsak ima pri nekom šanse

Ena od večjih težav, ki te lahko doleti ob nepravem času, je zaljubljenost. Pa tega nikakor ne mislim v slabem pomenu. Dejstvo je edino to, ker to sicer ni bolezen, ampak ima tako moč, da je vse podrejeno njej. Misli, pogledi, tudi dejanja in še kaj drugega. Preprosto si nekaterih misli ne moreš izbiti iz glave, ljubezen pa napade takrat, ko najmanj misliš in pričakuješ. In velikokrat takrat, ko je v šoli največ dela.

Velikokrat se zaljubljenost dobra konča, za obe strani. Precej hudo pa boli, ko je zaljubljenost le enostranska. Ampak iz takih bolečin se rojevajo najlepše pesmi. Samo pogledajte si naše največje pesnike. Žal

pa ta ustvarjalnost iz bolečine, ki se razvija ob neuslišani ljubezni, ponavadi prav nič ne pomaga pri matematiki in geografiji. Ko pa lahko ob tem samo izračunaš, koliko dni je od tedaj, ko te je nekdo zavrnil, ali pa natančno lociraš, kje je boleče srce. No, ampak vsak kdaj doživi kakšno neuslišano ljubezen in vsak tudi najde svojo pravo ljubezen. Včasih se moraš samo bolje ozreti naokoli in pogledati, kje je kdo, ki se ti tako lepo smehlja.

Prav vsi imamo pri nekom šanse. Za to pa se je treba tudi potruditi, nihče nima rad milih jer ali kislih obrazov, ljudi, ki so vedno slabe volje, ki samo tečnarijo in težijo. Vsi

smo rajši v družbi takih, ki pozitivno gledajo na svet, ki se veliko smejejo, ki so dobre volje, nezamerljivi in znajo marsikaj obrniti na smeh, pa naj gre še tako narobe in bi se nekdo na njegovem mestu zjokal kot toča. Ljubezen ni vedno povezana z lepimi oblekami, lasmi, za to, da nekomu postaneš všeč, potrebuješ veliko več. To pa je velikokrat zapisano v očeh in v tem, kar izžarevaš. Lahko narediš kar poskus in verjemite, da se jih bo več odzvalo na tvojo dobro voljo.

Vabimo vas k sodelovanju!

Mladost ni samo to, kar vidimo naključni mimoidoči, mladost ni samo to, kar se piše v knjigah in revijah, namenjenih mladim, poleg tega pa ponavadi ni takšna, kakršno jo radi predstavljajo odrasli. Mladost je skrita v mnogih stvareh, skriva se v vaših čustvih, razmišljanju, odnosu do sveta in vsem, kar se mladost dotakne. Ta stran Na sceni je namenjena vam, da tu izrazite in napišete, kaj vam leži na duši. Odprite svoje srce in nam pišite, rišite, opozorite nas, kaj vas moti, kje se vam dogajajo krivice in zakaj vas ne razumejo in ne sprejemajo. Ampak ni nujno, da je mladost povezana samo s slabimi trenutki, težavami in neprijetnostmi. Veseli bomo tudi, če nam boste poslali kakšno noro fotografijo in nam boste kako drugače izdali, kako dobro ste se zabavali.

Čakamo vašo pošto! Lahko na naslov: Na sceni, Vestnik, Podjetje za informiranje, Ulica arh. Novaka 13, 9000 Murska Sobota, ali po elektronski pošti Nana.RR@p-inf.si

Nana

Kdaj imaš pri nekom šanse in kdaj jih nimaš?

Hladno, hladno, hladno

Če prek tebe gleda druge.
V tvojem društvu molči kot riba.
Ne sliši, kaj govoriš, in ti ne gleda v oči.
Ne spomni se, kaj si mu povedal(a).
Sploh ne ve, ali imaš telefon.

Vroče, vroče, vroče

Nagne se k tebi in se te večkrat dotakne.
Išče stik s tvojimi očmi in te nekaj sekund gleda.
Vse, kar mu govoriš, ga zelo zanima.
Z vsem, kar poveš, se strinja.
Poskrbi, da ima tvojo številko.

Njen prihod na Svet ni bil načrtovan. Starša, takrat še v cvetu študentskih let, sta se brez oklevanja odločila, da bo živila. V družbi babic, dedkov, tet in stricev se je razvijala v pravo malo razvajenko. Če je bil za kosilo piščanec, si je zaželela hrenovko, in če je bila pripravljena rdeča obleka, bi raje oblekla zeleno.

Šola je bila že od prvega razreda zanjo čisto resna stvar. Ni bilo težko ugotoviti, da bodo po zvezku »letale« čebelice le, če bo pisala in računala brez napak. Ker ji te sposobnosti niso bile od Boga dane, se je začela učiti. To pa niti ni bilo tako slabo, saj ji potem ni bilo treba pomivati posode, pospravljati, likati in podobno. Najbolj je vzljubila slovenski jezik in matematiko. V knjižnico je hodila s čekarjem in knjige kar požirala. Reševanje matematičnih nalog ob dobri glasbi pa je bilo tako ali tako svojevrsten užitek. Če se je pri kakšni nalogi zataknilo, je kot muha obletavala očeta, naj ji pomaga, saj če naloga ne bo rešena, se bo menda svet podrl.

Na koncu gimnazije si je bilo treba izbrati poklic oziroma fakulteto. Kaj bi hotela postati? Nekaj v zvezi z matematiko, je bila prva in edina ideja. Oče predlaga študij računalništva v Mariboru in ona se strinja. Skupaj sta premlevala zanimivosti iz sveta računalništva in matematike in pri tem je neizmerno uživala. Pred izpiti jo je bilo večkrat strah. Takrat ji je rekel: »Mala, šele ko boš padla na izpitu, boš pravi študent.« Če je to res, ni bila nikoli pravi študent. Ko je opravila zadnji izpit iz matematike, je želela študij računalništva zamenjati s študijem uporabne matematike v Ljubljani. Tistega poletja se je zaljubila v Dinka, študenta strojništva v Mariboru, in ideja o nadaljevanju študija v Ljubljani se je razblinila kot megla. Svoje študijske uspehe je najraje delila z očetom. Večkrat je sanjarija o tem, kako

presenečen in ponosen bo na podelitvi diplom, ko bo razglašena za najboljšo diplomantko tistega leta. Le dva meseca pred tem pa se mu je ustavilo srce. Spoznanje o izgubi najdražjega človeka ji je vtisnilo boleč pečat.

Po končanem študiju so ji na Inštitutu za elektroniko ponudili možnost enovitega doktorskega študija in delovno

To je ona

mesto raziskovalca. Ni bila navdušena, saj si je predvsem želela ustvariti družino. Dinko, tedaj že skoraj mož, jo je prepričal, da bo zmogla oboje. Imel je prav. Na polovici podiplomskega študija se jima je rodila hčerka Katarina, sonček njenega življenja.

Nikoli ni bila navdušena športnica. Že v osnovni šoli je bila med bolj okornimi. Vse dokler ji možev oče ni približal lepote teka v naravi. Spoznala je, da je tek pravi balzam za telo in duha. Dva dni pred dopolnjenim tridesetim letom je odtekla svoj prvi mali maraton in dan za tem oddala doktorsko disertacijo.

Samovšečno uživanje v uspehu ni trajalo dolgo. Teden dni pozneje možu Dinku odkrijejo tumor na možganih. Sledili so dolgi pogovori v dvoje. Pogovori o stvareh, o katerih nista še nikoli spregovorila. Tudi to je bila preizkušnja, v kateri je zrasla. In Bog je hotel, da se je vse srečno končalo. In danes živi življenje zadovoljne žene, srečne mame in ponosne doktorice znanosti.

Za zdaj pa ostanejo vera, upanje, ljubezen, to troje. In največja od teh je ljubezen.

(1 KOR 13, 13)

Dr. Mirjam Sepesy Maučec

»Tovaršica, časopisa nega, samo

Med mnogimi učiteljicami, ki so bile pred več kot štirimi desetletji z dekretom poslane v Prekmurje, je bila tudi dvajsetletna Erna Podrgajs iz Zadobrove pri Celju. Danes vitalna gospa Zadravčeva, ki z družino uživa pokojnino v Rožnem naselju v Murski Soboti, je bila leta 1954 z vlakom poslana na osnovno šolo Nedelica, ravnateljstvo Turnišče – za učiteljico na podružnično šolo. Kaj je to in kje je to?

»V šoli smo se sicer učili o Prekmurju, vendar je bilo to takrat tako, kot danes učenci spoznavajo Azijo. Tam nekje zelo daleč. Tudi to, da obstajajo podružnične šole, mi je bilo novo,« pravi Erna. »Vendar dekret je bil dekret. Na njem je pisalo, kje in kdaj se moram oglasiti, da nastopim prvo službo. Doma smo poiskali zemljevide, vendar je bila vrisana samo Murska Sobota. No, Turnišče in Nedelica sta gotovo nekje v bližini, sem se tolažila.«

Za vsak primer posteljina in slamarica

Ob dekretu, ki so ga dobili mladi učiteljskičniki, so bila tudi pojasnila, kaj naj vzamejo s seboj. Za vsak primer, saj se nikoli ne ve, so Erni svetovali, naj vzame tudi posteljino in slamarico. »Seveda tega nisem vlekla s seboj, saj je bilo že druge prtljage preveč,« se spominja Erna. »Bo že kako, sem se tolažila, in lahko mi verjamete, da sem s težkim srcem stopila na vlak. Nekoliko lažje mi je bilo, ko je na Ptuj prisedel sošolec Boris, prav tako poslan v Turnišče, ki je Prekmurje nekoliko bolje poznal. Mal-

Učenci podružnične šole v Nedelici leta 1956. Tovaršica Erna je na desni strani in objema učenca Jožeta Koceta, sedanjega turniškega župana.

ce sem se čudila, zakaj ima s seboj kolo, vendar mi je kmalu postalo jasno, zakaj.«

Avtobus vsaka dva dni

Kot že nekaj let zapovrstjo, je tudi z Erninim vlakom prispelo kar nekaj mlade pameti. Sprejeli so jih kot se spodobi, g. Rogelj in inšpektor Božan, ter jim razložili, kakšno poslanstvo jih čaka. Slišali so veliko moralnih nauk, čeprav so marsikaj že vedeli, saj je celjsko učiteljske slovelo kot eno boljših na Slovenskem. Potem so šli vsak v svojo smer, Erna v Nedelico. Kako? Svetovali so ji avtobus, ki vozi v Lendavo skozi Turnišče. Vendar je ta avtobus to pot prevozil samo enkrat vsaka dva dni in ravno takrat, ko je prispela Erna, avtobus ni vozil. Nato se je peljala z drugim avtobusom do Črenšovec, Boris pa s kolesom do Turnišča. In kot pravi prijatelj ji je priskrbel prevoz od Črenšovec do Nedelice. To je bil koleselj, Boris pa jo je spremljal na kolesu. »Spominjam se, kako me je bilo strah konja in kako se je kadilo,« obuja spomine Erna. Pa je, kot prava princesa, srečno prispela k Sobočanovim, ki so ji prijazno odstopili

sobico. »Bili so skromni in zaupljivi. Bolj kot jaz. Morda sem v sebi čutila nekakšno zavoro, saj razen v Zagreb k sorodnikom in v Celje v šolo nisem potovala in spoznavala novih ljudi. Vendar sem se svoje nezaupljivosti in sramežljivosti hitro rešila in potem mi je bilo lepo,« pravi Erna.

Nedelica, herojska vas

Zaradi slabih povezav pa tudi denarja je Erna hodila domov bolj poredko. Vedno pa v počitnicah. »Spominjam se, da sem med prvimi počitnicami doma srečala svojega profesorja Roša. Vprašal me je, kje učim. Ko sem mu dejala, da v Nedelici, je bil presenečen. Odgovoril je, da to vas pozna, saj je herojska. Tu je namreč živel Štefan Kovač. Erna je ostala v Nedelici štiri leta, potem je šla učiti v Turnišče, kjer je ostala do upokojitve. V glavnem je bila elementarka, učiteljica prvega razreda, poprijela pa je tudi v četrtem razredu ali po potrebi. Tako je bilo namreč nekoč.

Govorila dvojezično

Erna pravi, da težav z domačini nikoli ni imela. Čeprav je »govorila«, so jo sprejeli

Razred prvošolčkov iz Turnišča malo pred upokojitvijo tovarišice Erne.

Kdo pa so ti mladi fantje?

Messerschmitt strmoglavil pri Srednji Bistrici

Med 2. svetovno vojno, ko so se 1943. leta zavezniške vojaške enote izkrcale v južni Italiji, so letala ameriških in angleških zračnih sil pričela vse pogostejše preletavati tudi Prekmurje. Cilji letelih trdnjav so bili predvsem večja industrijska mesta, vojaški objekti in cestne komunikacije v Avstriji in na Madžarskem. Čeprav so bili prebivalci Prekmurja že navajeni preletov letal, predvsem madžarskih in nemških, se z

letečimi trdnjavami se niso srečali vse do tistega jesenskega dne 1943. leta, ko je bil oznanjen prvi zračni alarm in so zavijajoče sirene opomnile prebivalce, da morajo v zaklonišča, ker se približuje sovražna letala. Potem ko so leteče trdnjave odvrgle svoj smrtonosni tovor, so se vračale čez Prekmurje nazaj na letališče Foggia v južni Italiji, kjer je bila stacionirana 15. zračna armada zavezniških sil

Tudi prebivalci Beltince so

bili tistega opoldanskega dne zelo radovedni zaradi preleta letečih trdnjav in kljub zavijanju siren, ki so opozarjale na nevarnost zračnega napada, niso zbežali v zaklonišča, ker jih je pogled na hrumeča letala, ki so v strnjeni formaciji preletavala Beltince, povsem prevzel.

»Stal sem sredi dvorišča naše hiše in opazoval letala, ki so ropotala nad Beltinci,« se spominja znani beltinski urar Ivan Marič, ki se mu takrat ni mudilo v zaklonišče, kakor tudi ne sosedom, ker tolikšnega števila letal še niso videli vse do pričetka vojne.

»Postal pa sem zelo pozoren na majhno svetlikajoče se letalo, ki se je zaganjalo v leteče trdnjave kot muha v roj čebel. Zadnja letala so se že oddaljevala od Beltince, ko se je zaslislalo glasno zabuhlo pokanje in streljanje, pomešano z ropotanjem letalskih motorjev. Hitro sem stekel na cesto, da bi bolje videl, kaj se dogaja v zraku; majhno letalo se je še nekaj trenutkov zaganjalo v zadnje letalo leteče formacije, ko je nenadoma omah-

nilo, se zalesketalo v opoldanskem soncu in začelo strmoglavljati. Takrat sem vedel, da je letalo sestreljeno. In nastal je velik direndaj. Bilo nas je veliko Beltinčanov, ki smo se s kolesi ali peš pognali v smer, kjer naj bi letalo strmoglavilo.

Fotografija prikazuje ostanke madžarskega lovskega letala Messerschmitt 109, sicer nemškega porekla, ki je bilo iz sestava 101. lovske čete v III. sektorju madžarske obrambe, stacionirane na letališčih Veszprém in Sombotel.

Sicer je bila madžarska zračna obramba zelo dobro

organizirana in prav lovci v III. sektorju, kamor je bilo vključeno tudi Prekmurje, so skoraj vsakodnevno preletavali madžarsko mejo vzdolž Mure. Toda en sam lovec in najbrž tudi hrabri pilot se nista mogla zoperstaviti formaciji letečih trdnjav, ki so bile oborožene z 10. strojnicami kalibra 12.7 mm in izkušeno posadko.

Madžarski lovec se je globoko zaril v zemljo na travnike pri Srednji Bistrici. Pilotu ni uspelo izskočiti iz letala, ker je bil najbrž že v zraku smrtno zadet. Ob razbitinah letala se je zbrala velika množica radoved-

nežev iz bližnjih in daljnih vasi. Med njimi je bilo tudi nekaj veljakov iz Beltince, ki pa so bili zelo razočarani, ker so pričakovali, da je sestreljeno letalo angloameriško. Vse do prihoda tovornjaka, ki je odpeljal nekatere ostanke letala na letališče v Sombotel, so razbitine stražili vojaki iz obmejne stražnice v Melincih.

Na fotografiji sta vojaka in podčastnik G. Meszaros, sicer doma iz Soprona, ki se ga najbrž nekateri Beltinčani še spominjajo.

Janez Mataj

novine so«

za svojo. Samo jezik je bil v začetku problem in kot sama pravi, je poskušala govoriti dvojezično. »Nikoli ne bom pozabila ure likovnega pouka v šoli v Nedelici, ko je prišla ravnateljica in naročila, da naj fantje rišejo, z deklicami pa naj grem oplet bližnji vrt. To sem storila, pri pletju pa sem potrebovala časopis. Prosim učenko, da mi ga prinese iz učilnice, kjer sem ga imela shranjenega na mizi. Šla je, pride in pravi, da časopisa »nega«. Še enkrat jo pošljem po njega in spet se vrne in pravi, da ga »nega«. Šla sem sama, seveda je bil, in ko ji ga pokažem, mi pravi, da to ni časopis, da so to 'novine',« se spominja Erna.

Ostala v Prekmurju

Erna je postala Zadravčeva in ostala v Prekmurju. »V Turnišču sem se poročila, mož je bil, kot se za to vas spodobi, čevljar, kasneje je delal v Muri. Imava sina in hčerko, prava Prekmurca, ki pa sta tudi k mojim na Štajersko rada hodila. Stanovali smo, tako kot skoraj vsi učitelji, ki jih je država uvozila v Prekmurje, v učiteljskem bloku. V bistvu komaj sedaj, ko o tem premišlujem, vidim, da so skoraj ob vsaki šoli v Prekmurju tudi bloki. Zgrajeni so bili za nas, ki nismo bili od tu in smo potrebovali streho nad glavo. Kasneje smo si postavili hišo v Murški Soboti, se preselili, sama pa sem ostala zvesta Turnišču in se vsak dan vozila v svojo vas med svoje učence. Preveč sem poznala tamkajšnje ljudi, njihovo življenje, da bi to pustila kar tako. Preveč generacij je šlo skozi »moje roke«, poznala sem učence in njihove družine. Je pa res, da smo nekaj časa premišljevali, da bi se preselili na moj štajerski dom, saj so moji domači izredno cenili moža in imeli radi vnuke. Morda ne boste verjeli, vendar je res, da sem imela največ proti selitvi prav jaz. Tu mi je lepo,« pravi Erna, ki se ji med njeno štajersko govorico simpatično vrivajo prekmurški izrazi.

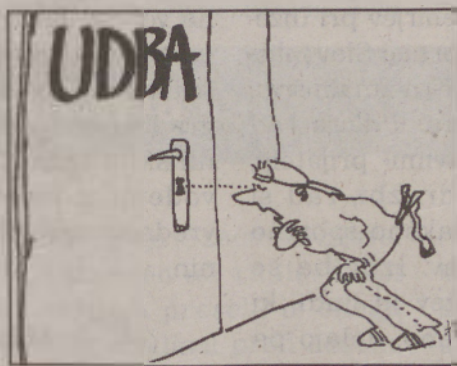
»Hosta« je moj življenjski prostor

»Hosta« je gozd. Erna ima od nekdanjega rada naravo, tudi klopom se ne da. »Marsikatero učno uro sem imela v naravi, tudi če v učnem programu ni pisalo tako. Uživali smo, tako učenci kot jaz, in verjemite mi, da smo od teh ur odnesli največ,« govori Erna in pri tem se ji oči hudomušno zasvetijo. Rada ima Prekmurje, pozna ga bolj kot marsikateri domačin, saj ga je v mladih letih prekolesarila, sedaj ga raziskuje peš.

»Mnogi so me spraševali, kaj lepega vidim v tej pokrajini. Lepoto tukaj občutim v valovanju žita in koruze, v brnenju traktorja v daljavi, v jutranjih meglicah, predvsem pa v ljudeh, ki so me vzeli za svojo.«

Renata Ficko

Ja, od UDBe si si gučijo. Še naš ati si je nej mogo nika, ka ne bi pravo neka. Mamo rejsan fajn častnoga konzula gospoda Lajovica, ka fajn na interneti objavi se tiste, štere bi naj ta naša bivša tajna policija nadzorovala pa šteri bi si naj kakši tedanji dinar coj zaslužili s ten, ka so poslušali, ka si ger štoj guči pa ka ma prouti državi povedati pa kelkokrat na keden, tou san nej razmo. Fejst zanimivo je pa bilou našemi atiji, ka je na tej udbaški seznamaj tuj preci imen, ka še zdaj kolo vodijo f Sloveniji. Od predsednika pa do kandidatke za predsednika pa Barbika je pouleg pa Plemeniti pa predsednik čebelariske zveze Slovenije pa tak dale pa tak naprej. Seveda so že si pravili, ka oni nemajo pojma, zakoj se ide. No, pa gospod Lajovic je velki pajdaš od bivšoga »obrambnoga« ministra, sedanjoga predsednika najmočnejše opozicijske stranke Janše. Pa san gospod Janša pravijo, ka je trnok lipou, ka je se tou vö prišlo, šteri so bilij notri pa šteri nej. Po drugon kraji pa bivši šef glij takše službe, of z metulčkon, gučij, ka je ta objava tej dosjeof naperjena prouti pomladnin strankan. Ge san tak ali tak nej razmo nika. Ati je pa pravo, ka ne vej, što je zaj tu sumar ali koga za sumara ščejo meti. Te me je še pa ati proso, ka naj njemi na interneti poglednen, če so njega tuj pazili tej udbaške. Pa san ga mogo razočarati, nanč ene rejci nega od njega. Se je malo užaljeni bil. On ka telko sigdar ma prouti povedati sakomi, šteri je na vladi. Te pa nika, kak če ga ne bi bilou. Ja, premala riba je. Samo se naš ati čudi, zakoj toga še gnes den nega telko

kak inda. Še več bi moglo biti. Te se je fejst prouti našoj pokojnoj Jugoslaviji delalo. Pa kak so nešterne pazili. Gnesden pa, da so skoro že se spokradnoli, pa nika. Personal nega, ka bi pazo, ka se dela glij zaj v našoj državi.

»Tou gvušno nekom tak paše,« je pravo ati. Aj, najmo tou, ka tak ne ven, za koj se ide.

Smeje je pa bil v Grčiji. Rejsan so se fajn pokazali naši prejnji. Šteri de podpisó; pa šteri nede. Še naša bajca so pravili: »Nej so normalni.« Tak so se sposvadili, ka je sakši s svojin avionon domou leto. Naj vidijo Evropejci, kak bogata je naša Slovenija. Si so meli doma neodolčljive obveznosti. No, te pa pa samo eden avion ščejo kujpiti. Tou njin nikak nede skouz šlo. Takša velka država, kak je naša, si pa ja zasluži bar dva, če nej več vladni avionof. Vej pa pejnezi gejo. Što pa posluša finančnoga ministra pa njegovo doukanje, ka je državna blagajna preci suja. Prej ka do zaj šparali. Za začetek šparanja lejko štemo enoga vladnoga mercedesa, šteri de namesto 35, košto 34,8 milijona tolarof. Super, samo čestitati njin trbej. Lejko smo radi, ka mamo takše prejnje, kak je mamo. Sakši državljan Slovenije

ma takše prejnje, kakše si zasluži. Vej ste je pa volili.

Gospod predsednik Slovenije so pa pijsali gopodi Buši. Trnok lipou. Buš se nan že zahvaljuje. Že nan je poslo cejlo letalonosilko, štera je »osvobodila« Irak. Najbole trpijo primorske prijateljice noči, štere s sejmi silami zagotavljajo trdnost ameriške vojske. Nika čudnoga, vej je pa politika tuj ena teta, ka se z najstarejšof obrtjof ukvarja.

Pred ten, kak so nas notri v NATO zeli, je nej bilou guča od kakše vojaške bazi na slovenskoj zemli. Zaj pa te li lekar ena baza bou f Sloveniji tuj. Kak že telkokrat so nan mejsec v vodej kazali. Aviona tuj najprle nej bilou, pa te je bil, zaj ga pa pa nega.

Aj, ka bi se trgali, zaj smo končno v Evropi, pa v NATOJI, pa njin nišče več nika nemre.

Vači je pa v redi, eti v našoj pokrajini. V Radgoni so gor prišli, ka se skouz njuf varaš tuj šleperi vozijo. Samo so za tou nicali več kak deset lejt. Zaj pobažno vupajo, ka bi njin uspelo do falajčka avtoceste priiti.

Mura je pa Olimpijo nakukla. Dobro je tak – začalo se je, da inouk eti naši ove. Samo še čakamo, da EFD Mura nakuče ove v Lublani, ka njin naj pejneze pošlejo, ka so njin je obečali.

P. S.: Nika san nej pozabo. Sen fküper pa veseli praznik dela. Najbole pa sen slovenskin menaderan, tistin, ka si »krvavo« služijo 2 pa 3 pa več milijonof na mejsec. Tej si lejko za prvi maj cejli kamion rdeči nagelčkof kujpijo, pa še njin ostane.

VANAK

Anton Štihec, univ. dipl. ing. gradbeništva

»Rad sem med pravimi prijatelji«

Anton Štihec se je rodil v M. Soboti, kjer je končal osnovno šolo in klasično gimnazijo. V mladosti smo ga lahko videli na košarkarskih igriščih, kjer je zastopal barve KK Pomurje in po zatonu moške košarke v M. Soboti še v KK Radgona. V osnovni šoli je bil izvoljen za predsednika mladinske organizacije, v gimnaziji pa za predsednika šolskega športnega društva. V srednji šoli je bil razglašen tudi za športnika leta.

Študij je nadaljeval v Ljubljani na fakulteti za gradbeništvo in geodezijo, ki ga je tudi končal in si pridobil naziv univerzitetni diplomirani inženir gradbeništva. Po vrnitvi v Mursko Soboto si je ustvaril družino in najprej nekaj let živel v Gornji Radgoni, od koder se je vozil v službo v Mursko Soboto. Kaj kmalu se je preselil v Rakičan. Ženo Marino je spoznal ob pomoči košarke. Ima dva otroke, Domna in Tino. Danes končuje magistrski študij - interdisciplinarni po-

diplomski študij prostorskega in urbanističnega planiranja na fakulteti za gradbeništvo v Ljubljani. Je tudi stalni sodni izvedenec in cenilec za gradbeno stroko z opravljenim strokovnim izpitom iz gradbeništva. Vpisanih je v imenik pooblaščenih inženirjev pri Inženirski zbornici Slovenije. Hobi mu je računalništvo. Zase pravi, da je rad med »pravimi« prijatelji, v dobri družbi, rad si ogleda kakšno športno prireditev. Izogiba se dvoličnežev in ljudi, ki govorijo eno, delajo pa

drugo. Pravi, da so mu življenjska vodila: pravičnost, strokovnost, odločnost, pogum in odgovornost.

Občani so ga spoznali ob prenosih občinskih sej kot svetovalca župana, kjer je zadnjih sedem let razlagal prostorske in druge ureditve na območju mestne občine. Vodil ali sodeloval je pri večjih projektih, kot so avtocesta, zbirna cesta, zunajnivojska križanja, prostorski planski akti, regionalni razvojni program, severna industrijska cona ipd. Še bolj znan pa je po zadnjih lokalnih volitvah, ko je bil kandidat za župana Mestne občine Murska Sobota in si je kot novinec v občinski politiki pridobil zaupanje skoraj 5.400 občanov in občanov, kar je predstavljalo skoraj polovico tistih, ki so šli na volitve. Po volitvah je ustanovil svojo firmo, ki se ukvarja s prostorskim, gradbenim in nepremičninskim inženiringom, vodenjem investicij in vrednotenjem nepremičnin.

Milan Jerše

Z našega štedilnika

Pomladanska juha

Piščančja bedra
sladko-kislega okusa
Narastek iz kopriv

Srnin hrbet

Pomladanska juha

Sestavine: 100 g špinata, 80 g kislice, 100 g regrata, 20 g pehtrana, 30 g čebule, 20 g peteršilja, 50 g masla, 15 g moke, 10 cl kisle smetane, sol, poper.

Priprava: Na vročem maslu prepražimo na kocke narezano čebulo in peteršilj. Dodamo vsa očiščena in oprana zelišča, malo prepražimo in zalijemo z 1,5 l osnovne zelenjavne juhe, če pa te nimamo, zalijemo z vročo vodo in dodamo zelenjavno kocko. Kuhamo 20 minut, nato pretlačimo. Na maslu svetlo prepražimo moko, ki jo zalijemo s pretlačenimi zelišči. Dobro premešamo, na majhnem ognju prevremo, dodamo kisloto smetano in začini. Ponudimo z opečenimi kruhovimi kockicami.

Piščančja bedra sladko-kislega okusa

Sestavine: 1600 g piščančjih beder, sol, 10 g mleto rdeče paprike, 10 g škrobne moke, 150 g čebule, 30 g česna, 8 cl olja, 20 cl rdečega vina, 10 cl smetane, 3 cl medu, 3 g čilija, 20 g suhih jurčkov, lovorjev list, bezgov kis.

Priprava: Piščančja bedra v hladni vodi operemo, s krpo osušimo ter natremo s soljo in mleto papriko, ki smo ji primešali škrobno moko. Pustimo stati 30 minut. Olje v kozici segreje, na njem z vseh strani popečemo bedra in jih vzamemo iz kozice. Na preostanku

sladkor, 5 jajc, 140 g orehov, 50 g drobtin, 5 cl ruma, 80 g čokolade.

Sestavine za biskvitno maso: 3 jajca, 60 g sladkorja, 70 g moke.

Sestavine za čokoladni preliv: 100 g čokolade, 50 g masla, 0,5 cl olja.

Priprava: Maslo penasto umešamo. Dodamo sladkor, vanilin sladkor in rumenjake ter mešamo. Ko naraste, dodamo zmeščano čokolado in dobro premešamo, da postane masa penasta. Primešamo orehe, z rumom prepojene drobtine in trd sneg beljakov. Vse skupaj narahlo premešamo. Maso damo v pomaščen in z moko potresen rebrast model. Pečemo 40 minut pri 180 °C. Ko je masa pečena, jo zvrnemo na desko, isti model ponovno premažemo in potresemo z moko. Vanj razgrnemo tri četrt biskvitnega testa, nanj previdno položimo že pečeno maso, prekrijemo s preostankom biskvitnega testa in vse skupaj ponovno pečemo približno 20 minut pri 180 °C. Pečen in ohlajen biskvit prelijemo s čokoladnim prelivom.

Biskvitna masa: V skledi stepemo beljake v trd sneg, dodamo sladkor in še stepamo toliko časa, da se sladkor raztopi. Nato narahlo primešamo rumenjake in presejano moko.

Čokoladni preliv: Čokolado in maslo zmeščamo nad soparo. Prilijemo olje. Vse skupaj mešamo toliko časa, da se preliv začne gostiti in se oprime hrbtne strani žlice.

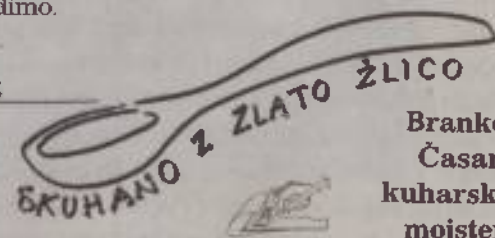
Narastek iz kopriv

Sestavine: 140 g drobtin, 80 g masla, 2 jajci, 40 g sesekljanih blanširanih kopriv, 30 cl mleka, sol, poper, muškatni oreh.

Priprava: Maslo v kozici razpustimo, na njem svetlo prepražimo drobtine, zalijemo z mlekom in razmešamo. Ohlajenim drobtinam dodamo koprive, rumenjake, solimo, popramo, odišavimo z muškatnim oreščkom in vse dobro premešamo. Posebej stepemo sneg iz beljakov, ki ga rahlo primešamo k osnovni masi. Maso za narastek damo v pomaščen pekač, ki smo ga posipali z drobtinami. Pečemo v pečici 20 minut pri 170 °C. Vročega zvrnemo iz pekača na desko, razrežemo in ponudimo.

Srnin hrbet

Sestavine: 80 g masla, 150 g sladkorja, 1 vanilin

Branko
Časar,
kuharski
mojster

Funkcionalna zemljišča (FZ)

Nov zakon o graditvi objektov (Ur. list RS, št. 110/02) je v 215. členu določil, da se preneha z določanjem funkcionalnih zemljišč. Uvedel se je izraz gradbena parcela (GP). Poznana je dilema, ali so etažni lastniki, ki imajo v pogodbi o nakupu nepremičnine zapisano »s pripadajočim FZ«, tudi stvarni lastniki. To je odvisno od tega, kaj je vpisano v zemljiški knjigi. Tam je bilo v večini primerov zapisano »družbena lastnina, pravica uporabe, dokler stavba stoji, na ime xy«. Družbena lastnina je bila z zakonom ukinjena in je prešla v lastništvo tistih, ki so imeli pravico uporabe. Pri večstanovanjskih objektih je bila to večinoma občina. Prav zato je dobro vedeti, kako se po novem lahko določijo GP.

Zahtevo za določitev GP lahko vloži vsakdo, ki izkaže, da ima na takšnem zemljišču ustrezno stvarno pravico, to je tudi solastninsko pravico oz. pravico etažnega lastnika. Določitev GP k obstoječemu objektu (podlaga je veljavni prostorski akt za to območje) je namreč stvar upravnega

organa, pristojnega za prostorske in gradbene zadeve. Vloga se torej poda na krajevno pristojno upravno enoto (UE). Na podlagi izdane odločbe UE se prenos meja GP in posledično sprememba rabe v zemljiškem katastru opravi prek geodetskega upravnega organa, ki izda odločbo o parcelaciji. Geodetski upravi lahko poda predlog za izdajo odločbe o parcelaciji lastnik objekta (torej tudi etažni lastnik) oz. lastnik zemljišča, predlogu pa priloži elaborat parcelacije. Na območjih, kjer so sprejeti lokacijski načrti (po starem zazidalni načrti), se kot elaborat parcelacije lahko priloži načrt gradbenih parcel iz lokacijskega načrta. Na območjih, ki se urejajo s prostorskimi redi (po starem t. i. PUP-i - prostorsko ureditveni pogoji), pa se GP lahko določi skladno s pogoji, ki jih v zvezi z velikostjo GP določa prostorski red. V tem primeru lahko izdela predlog načrta gradbenih parcel posameznik, ki izpolnjuje pogoje za odgovornega prostorskega načrtovalca, na podlagi pridobljene lokacijske informacije (dobi se na občinski upravi). Zahtevi za določitev GP se

Zemljišča naj bi bila funkcionalna. Foto: M. J.

mora priložiti še izpisek iz zemljiške knjige. Pri nejasnostih ali razhajanjih je najbolje, da se opravi »pogodbena komasacija«, s katero se (ne)določeno FZ stavb v etažni lastnini razdeli na eno ali več GP. Sklenejo jo vsi upravičenci, poleg etažnih lastnikov tudi občina. Ker bo lastnina v prihodnosti vedno bolj tudi breme (davek na nepremičnine), svetujem strokovno določevanje GP in predvsem sodelovanje ne glede na to, ali boste sami pobudniki ali pa bo GP določala občina z novim prostorskim aktom.

Anton Štihec, univ. dipl. inž. grad.

Na
lekarniški
tehnici

Kava-kava

Kava-kavo pridobiva-
jo iz rastline Piper me-
thysticum, vrste poprov-
ca, ki izvira z otočij na
jugu Tihega oceana. Ne
smemo je zamenjati s
kavo, vsakdanjim napit-
kom iz mletega zrnja
kavovca Coffea arabica.

Problem

Tudi v Evropi so vrsto
let s kava-kavo lajšali
nervozna stanja, kot so
strah, duševna napetost
in nemir. Pomenljivo je,
da so v zadnjih letih ugo-
tovili več neželenih učin-
kov na jetrih (hepatitis,
ciroza, jetrna odpoved),
ki jih povezujejo z njeno
uporabo.

V začetku junija 2002
so v Nemčiji prepovedali
promet z vsemi izdelki z
vsebovane kava-kavo. Po
podatku iz tega obdobja
se je namreč že 68 oseb
zateklo po zdravniško
pomoč zaradi nje. Večina
je po prenehanju jema-
nja škodljivega izdelka
sicer okrevala, a šest jih
je skupilo jetrno odpo-
ved, en bolnik je zaradi
kava-kave umrl, štirim
pa so rešili življenje s
presaditvijo jeter. Kava-
kavne koristi zoper psi-
hične tegobe sodobnega

časa torej ne odtehtajo
grozeče bolezenske in
smrtne nevarnosti. V
Sloveniji spada kava-
kava z Odredbo o raz-
vrstitvi zdravilnih rastlin
že od leta 1999 (Ur. list
RS, št.1/99) v kategorijo
Z, ki omeji njeno rabo le
na registrirana zdravila.
Čeprav pri nas ni bilo
nikoli registrirano no-
beno zdravilo, ki bi vse-
bovalo to rastlino, je mo-
goče, da ga je kdo dobil
v tujini ali doma po neu-
radnih trgovskih poteh,
denimo z nakupom prek
interneta ali od nepoob-
laščenih prodajalcev od
vrat do vrat.

Nasvet

Uživalci kava-kave naj
se ji odrečejo, če pa že
čutijo neželene učinke,
naj se o posledicah pos-

vetujejo s svojim zdrav-
nikom. Če je bolnik jemal
kakršnakoli zdravila in
pripravke iz zdravilnih
rastlin sumljivega po-
rekla, je ob jetrnih obo-
lenjih treba pomisliti kot
na možni vzrok tudi na
kava-kavo.

Tudi sicer ni razumno
zaletavo segati po zeleh,
ki niso del naše tradicije,
kupovati pa jih velja le
tam, kjer prodajalci za
njihovo zdravilnost prev-
zamejo odgovornost. Za
vse več zdravilnih rastlin,
ki so desetletja veljale za
varne, se namreč ugo-
tavlja, da so zmožne pri-
zadeti človekovo zdravje
in ovirati zdravljenje z
drugimi zdravili.

Janez Špringer,
mag. farm.

Vrtnarski
strokovnjak
svetuje

Kje in kako posaditi vrbo?

Najprej je treba poiskati primeren
prostor. Vrbe so drevesa ali grmi, ki
rastejo na vlažnih tleh, zato je treba pred
sajenjem še pomisliti, v kakšni raz-
poreditvi se posadijo, ali so to razpršena
osamljena drevesa, drevored ali gruča
dreves. Dobro bi bilo, če bi pri tem
sodeloval krajinski vrtnar, storjena
napaka se namreč ne bo mogla prav
hitro popraviti.

Vrbe so lahko z nizkim ali visokim
deblom. Nizkodebelne so se sadile ob
hišah, mlakah za napajanje živine, poteh
in celo na njivah, kjer so potrebovali več
šibja. Najpogostejše so sadili beko zaradi
tankih šib, ki se dajo lepo olupiti in
uporabiti za finejše izdelke, ter mand-
ljasto vrbo. Iz šib te vrbe so pletli naj-
močnejše in najbolj trajne pletarske
izdelke. Danes se sadijo predvsem sorte
z barvitimi šibami, ki poživijo kulturno
krajino. Sorta z rumenimi šibami se
imenuje Vitellina, kar pomeni rume-
njakova rumena, opisana je bila že leta
1623 v Švici kot »gojena zlata vrba«,
verjetno pa je veliko starejša. Še pred
nekaj desetletji so jo pogosto zasajali ob
napajalnih mlakah, poteh in vodotokih.
Zdaj jo skoraj povsod nadomešča bolj
živo obarvana sorta Chermesina s
pozimi živo rdečimi do rdeče rumenimi
šibami, najdena okrog leta 1840 v Nem-
čiji. Najlepše obarvane so enoletne šibe,
zato jih je treba vsako leto porezati,
priporočljivo je na koncu zime pred
brstenjem.

Visokodebelne vrbe so se sadile po-
samično ob vodotokih, na močvirnih
travnikih, ob cestah in poteh pa kot
drevoredi. Te imajo deblo visoko nad 2
m. Primerni sta dve drevesni vrbi. Bela

vrba ima spodnjo stran listov belo, raste
pa ob vodotokih. Krhka vrba raste tam,
kjer dalj časa stoji voda. Pozimi se že od
daleč spozna po rumeno obarvanih
vejicah na obodu krošnje. Sajenje vrb je
enostavno, ne sadijo se drevesca, temveč
potaknjenci, ki so lahko velike in debele
veje. Pomembno je, da so mlade še z
gladkim lubjem. Zgodaj spomladi se
odrežejo od primerne vrste. Dolžina
potaknjencev je odvisna od zelene višine,
od 1 do 3 m, lahko so tudi daljši. Daljši je
potaknjeneč, debelejši naj bo, med 5 in
10 cm. Na spodnjem koncu se nekaj lubja
oguli v obliki trakov, ker to pospešuje
tvorbo novih korenin. Taka veja se takoj
potisne v mehko zemljo ali izvrtano
luknjo do globine 70 cm. Pravi čas je tedaj,
ko zemlja več ne zmrzuje v globino. Raz-
dalja med posameznimi drevesi je po-
ljubna, višja bodo debela, večja naj bo
razdalja. Z vej se odrežejo vse stranske
vejice do zelene višine. Po dveh letih rasti
se odreže cela krošnja na zeleni višini
debla, kjer naj se oblikuje deblo. Na
takem deblu se na vrhu oblikuje šop
pokončnih vej in vejic. Te veje je priporo-
ljivo obrezati, pogostejše, ko so še mlade.
Starejše obrezujemo redkeje, zadostuje
tudi na 5 do 10 let.

A. Š.

Bioenergoterapevt Štefan Titan odgovarja

Ker sem v zadnjem času prejel več
vprašanj, bom tokrat poskusil od-
govoriti na kratko na več pisem, da ne
boste predolgo čakali na odgovore.

Gospa Danica iz Murske Sobote
sprša, ali lahko sevanja pospešujejo
osteoporozo in druge bolezni. Odgovor
je pritrdilen. Vplivajo zelo aktivno.
Vedno pogostejše ugotavljam, da tiste
ženske in moški, ki imajo glavo pri
spanju izpostavljeno geopatogeni coni,
na križišču hartmanove in cyrrijeve
mreže, pogostejše zbolijo za
osteoporozo kot tisti, ki imajo zdravo
ležišče. Zakaj? Ker to sevanje močno
deluje na hipofizo, občitnične žleze in
ščitnico, kar ima za posledico, da oslabi
delovanje čelne in grlne čakre, ki
dajeta življenjsko energijo prav tem
žlezam, zato prihaja posledično s tem
do hormonskih težav. Posebej pri
osteoporozi imajo pomembno vlogo
obšitnične žleze, ki preprosto poveda-
no skrbijo za pravilno razmerje kalcija
in vitamina D v telesu. Dejstvo je, da
oboleva za osteoporozo vedno več

moških (vendar se ti izogibajo pre-
gledov). To kaže na to, da kozmična
sevanja bistveno povečujejo tudi bole-
zni, kot je osteoporozo, vplivajo na rast
tumorjev, bolečine v glavi in na vratna
vretena. Predlagam pregled ležišča.

Gospa Monika iz G. Radgone
sprša, ali naj se odloči in kupi zaš-
čito za posteljo, ki ji jo ponuja eden od
svetovalcev, ki prodaja tovrstne zaščite.
Vsak radiesteziist, če je prav izobražen
in usposobljen, vam bo poiskal zdravo
mesto za ležišče. To bo najboljše za
vaše počutje, dobro spanje in visoko
življenjsko energijo. Radiesteziisti
uporabljamo za iskanje sevanj nihalo,
biotenzor ali rašlje. Če vam je omenjeni
gospod iskal sevanje drugače in če vam
je, kot pravite, našel samo vodne
tokove, je prišel k vam z namenom, da
vam proda nič vredno zaščito, za
katero pa bi, kot pravite, morali najeti
kredit, ker je tako draga. Če bo ta
gospod še prišel, ga prosite, naj vam
poišče mladostno cono, kamor boste
brez stroškov preselili posteljo in tudi
zdravo spali. Če tega ni sposoben
narediti, ga mirne duše odslovite in
poiščite pomoč drugje.

Gospod Jože pravi, da je nedolgo od
tega poslušal oddajo o koristnih
sevanjih v naravi na eni od lokalnih

radijskih postaj in ga je začudila izjava,
češ da je zdravilec ali radiesteziist
zdravilna sevanja preselil iz enega
kraja, kjer jih je odkril pred časom,
zaradi spora z lastnikom zemljišča, v
bližino svojega bivanja. Ali je to
mogoče?

Glede teh zdravilnih točk v naravi
sem že ogromno pisal. Zato o tem ne
bi izgubljal odvečnih besed. Vam pa
vseeno moram v nekaj stavkih
odgovoriti na vaše kar presenetljivo
vprašanje.

To, da ima ta človek moč, da lahko
preseli zemeljska sevanja, je gola laž
in zgolj zavajanje zdravja potrebnih
ljudi in želja po visokem zaslužku. Vsaj
za zdaj ne poznam človeka, ki bi imel
take sposobnosti. Vsi, ki ste to verjeli,
ste naselili grobi laži. Zemljo lahko
preorjemo, jo obdelamo in iz nje izve-
čemo korist. Ne moremo pa ji iz nedrja
potegniti energetskih tokov in jih seliti
iz kraja v kraj. Lahko bi rekel, da je to
le še ena potegavščina več na škodo
naivnih bolnikov, ki se gredo t. i.
energetski turizem. Sprašujem pa se
tudi, kje so ljudje od nadzora, ki vse to
dovoljujejo.

Glede oddaje pa samo to. Vsakdo, ki
si plača reklamo, lahko govori v
medijih, kar si misli. Mediji živijo od

reklamnih objav, zato nimamo pravice
kritizirati uredništva in vodstva radia,
ampak grajati ljudi, ki si na tak način
delajo reklamo, in tiste, ki so toliko
naivni, da jim nasedajo.

In še kratek odgovor gospe Lojzki.
Sprša, zakaj samo enkrat na mesec
odgovarjam na vprašanja bralcev in
ali ni mogoče, da bi moje članke
objavljali v rednih številkah Vestnika.
Vsaka medijska hiša ima svoj program
objav. O tem ne odloča posameznik,
temveč redakcijski odbori. Zakaj samo
v Peni? To je pač priloga, ki izide en-
krat mesečno in vsebuje ogromno
področij, ki so večinoma pohvalna. Si-
cer pa tudi sam ne bi utegnil tako
pogosto pisati in odgovarjati na vaša
vprašanja, ker mi čas tega ne bi
dopuščal. Moti pa me tudi to, da vaša
pisma ne prihajajo na uredništvo
Vestnika. Če se bojite, da se bo v časo-
pisu pojavil vaš naslov, ste lahko brez
skrbi. Na anonimno postavljeno vpra-
šanje pa, kot ste nekateri že opazili, ne
odgovarjam.

Torej, gospa Lojzka, če radi prebirate
moje odgovore, potrpite, boljše enkrat
na mesec kot nikoli.

Pišite mi na naslov: Vestnik, Ulica
arhitekta Novaka 13, 9000 M. Sobota,
s pripisom »za bioenergoterapevta«.

Nagradna križanka

Od 29. aprila
do 29. maja

HOROSKOPEN

Za mlade od 6. do 96. leta,
ki priznavajo ljubezen

Pripravlja:
Agencija Hogod

AVTOR: STEFAN HAJDIHAK	SLAVKO KOTNIK	ZELO NATANČNA URA	PREDEL V JUŽNEM DELU KRANJA	PRVA ŽENSKA	TV VODITELJ (JANEZ)	POLOŽAJ PRI JOGI				
VEČJA KUHARSKA POSODA										
SLOVENSKI PEŠNIK (MARKO)										
PEN	OBREZJE									
	OKRASNA ROŽA, VETROVICA									
ČEŠKA PRITRDL- NICA				INDIJ						
				ŽAREČ OROBEČ						
SOPRA- NISTKA RADOVAH										
ANTIČNO MESTO V SIRIJU HOMIS						ANTIMON				
						ŽELEZNI MARLON				
MARKO ELSHNER			SESTAVINA CELJČNEGA JEDRA VELEMESTO V SIRIJU				SLOVENSKI IGRALEC (GAŠPER)	PRVI MITOLOŠKI LETALEC	ZOLAJEV ROMAN	
SKLADATELJ TAKTAKOŠVILI					NARJSKI PLEVEL, PIRNIC					
HUMORISTKA ERŽENIK					FEVDALNI PODLOŽNIK PERZJSKI KRALJ, SN DARJA					
ŠVEDSKI SMUČARSKI CENTER				ABELOV BRAT LEOPARDU PODOBNA ZVER				RADU		
								MALAJSKA BLAZNOST		
PEN	ŽVILO IZ MOKE	KRAJ, KJER USTAVI AUTOBUS KAPITAN NAUTILUSA						RUDARSKO MESTO V SREDNJI BOSNI	KONČAST BORILNI MEČ	
KIM NOVAK			NOVINARKA (LADA)					RIMSKI BOG LJUBEZNI PODELITEV BOŽANSKE ČASTI		
			SLOVENSKI KANTAVTOR							
ZALOGA								KLJUZEVIK HANSSON		
								IZDELOVALEC OPANK		
PRENEHANJE GOVORJENJA										
								POGREB		
NAPOVED USODE IZ POLOŽAJA ZVEZD										
								MESTO V NOTRANJI DALMACIJI		
									RIMSKA ŠESTICA	
PEN	BOČNI LOKAL Z ODRSKIMI PRED- STAVAMI	IZVAJALEC ATENTATA	AM. ZVEZDA DRŽAVA						LETOMISLE NA SICILIJ	
HEKDAHJI MONGOLSKI VLADAR										
EVROPSKO GORSTVO										
SLOVENSKI ŠAHIST (JANEZ)										
JAPONSKI PISATELJ (KOBŌ)										
REKA V ZAHODNI MAKEDONIJI										
HRVAŠKI DRAMATIK CAR										
VODITELJ ODDAJE 24 UR (MATJAZ)										
PEN	EVROPSKA OTROŠKA DRŽAVA	GOVORNIK (KNJIŽ)	HUNGSKI KRALJ TRAVNAT SVET NA KONCU NIJVE						AMERICUJ PEŠPOT	
MED- NARODNA ORGAN ZA BEGUNCE										
PRIPRAVA ZA REZANJE										
STALNOST, TRDNOST										
MUSLIMAN, SVETO PISMO										
VRSTA AZIJSKE PALME										

OVEN
(21. III. – 20. IV.)

Delovnega nemira ne bo manjkalo, kar bo povečalo možnosti za uspeh na različnih področjih. Ostanite previdni, ker obstaja možnost, da boste pomešali osebne in poslovne zadeve. Po drugi strani se bo nekaj uresničilo, kar vas bo še posebej razveselilo. Bodite pozorni na obnašanje nekoga iz vaše bližine. Razpoloženje se bo precej menjavalo, obstaja velika verjetnost, da se na novo zaljubite. Več gibanja!

BIK
(21. IV. – 21. V.)

Na priložnost, ki bo padla z neba, ne čakajte in vsake ideje ne obešajte prehitro ne veliki zvon. Čakanje na neki dogodek bo samo podaljševalo negotovost. Dobro veste, da je vse odvisno od vas. Preveč naj se vam ne mudi, ker lahko v naglici podrete vse, kar ste z muko dotlej zgradili. V novem položaju se boste prijetno počutili. Z vsakim naslednjim srečanjem boste vedno bolj zaljubljeni. Najprej prepričajte, nato zabava. Energija gre gor.

DVOJČKA
(22. V. – 21. VI.)

Cilj je dober, vendar se boste morali krepko potruditi, ker vas bo vmes zanašalo na stranpoti. Radovednost bo verjetno prinesla koristi, vsekakor pa ne bo škodovala. Prijetni dnevi se bodo vrstili, uživali in zabavali se boste, nato bo prišla zbistritev. Spraševali se boste, od kod sprememba. Humor vam bo pomagal, da boste rešili zadevo. Če se znajdete v labirintu, pridete ven po 20. v mesecu. Navdušenje in optimizem.

RAK
(22. VI. – 22. VII.)

Pehanje za uspehom prinaša obnašanje, ki ni vedno plemenito in vpljudno in tudi proti vašim pravilom. Sprejmite kompromis! Nadaljujte z delom, ki vas veseli, ker ste na poti dobrih rezultatov. Namig, pozdrav ali pogled neznane osebe vam bo polepšal dan, morda pa še kaj več. Na splošno prijeten čas, vmes neprijetne okoliščine, ki se bodo razrešile in pokazale, kdo je vse skupaj zakuhal. Prijateljske vezi se bodo poglabile.

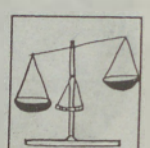
LEV
(23. VII. – 22. VIII.)

Vedeli boste, kaj hočete, zato boste s pridom izkoristili najmanjšo možnost. Ugodne okoliščine vam bodo zagotavljale uspeh. Zagovor, zakaj ste raztreseni, ne bo enostaven in lahek. Mesec izboljšanja odnosov z osebami nasprotnega spola. Zaslužite si več, zato bodite prizanesljivejši do sebe in si kaj privoščite. V odnosih s partnerjem napeto. Sprijaznite se z dejstvom, da je partner ljubosumen.

DEVICA
(23. VIII. – 22. IX.)

Pričakovana težava se bo vseeno pojavila. Iznajdljivost bo prišla do izraza v zadnjem trenutku. Kljub dokaj uspešnim rezultatom ne boste zadovoljni. Nestrpnost in silovita čustva. Misel na pretekli dogodek vas bo obremenjevala bolj, kot si zaslužite. Nepričakovano boste slišali neprijetno misel, ki se bo nanašala na vas. Končni rezultat te neprijetnosti bo vseeno pozitiven. Ugodno za razmišljanje o neki večji spremembi.

TEHTNICA
(23. IX. – 22. X.)

Vaša prednost, vzpostaviti ravnotežje, bo tokrat odpovedala, zato bosta vloženi napor in prizadevanje premalo vidna. Volje vam ne bo zmanjkalo, zato vse ne bo šlo po zlu. Pričakovali bodo eno, vi boste pokazali drugo. Zanimivo povabilo in družba, kjer boste doživeli zanimiv namig. Veliko energije bo v vas prebudilo nagajivost in željo, da bi ugnali kakšno norčijo. Prijetno bo hitro za vami. Tolažba: ni vse tako črno, kot se vam dozdeva.

ŠKORPIJON
(23. X. – 21. XI.)

Vsega ne boste pokazali in tako boste na koncu ugotovili, da je bila taktika dobra. Pri čustvih bodite manj nezaupljivi. Dober rezultat, ki ga boste dosegli, ni za skrivanje. Ponosno ga pokažite tam, kjer je potrebno. Dinamičen in napet mesec, ki bo prinesel tudi možnost sporov, zato bodite zadržani z izjavami, ki bi vam lahko škodovala. V prvi polovici meseca ne uvajajte novosti. Blesiti boste ali na nekem področju ali v neki družbi.

STRELEC
(22. XI. – 21. XII.)

Imeli boste pravo razdaljo, zato boste videli realno. Zanesti se samo na notranje občutke, ni ravno priporočljivo, čeprav bo kazalo, da vas vodi k uspehu. Ne počnite stvari, ki niso del vaše narave. Slabše obdobje, ko vam bo življenje metalo polena pod noge in se boste spraševali, zakaj. Tolažba: tudi to se dogaja dobrim ljudem. Preti vam izguba, zato bodite previdni in ne ciljajte previsoko. Čas za redno telovadbo.

KOZOROG
(22. XII. – 20. I.)

Zbranost ob pravem času vam bo v veliko korist, uspehi se bodo vrstili, vendar boste na to premalo pripravljeni. Prevečkrat neutemeljeno dvomite. Ne obljublajte nekaj, če vas za to nihče ne prosi, ker boste morali obljubljeno izpolniti, kar vas bo drago stalo. Sicer umirjen mesec, ki vam bo omogočil, da okrevate in se pripravite na nove akcije. Stanje na finančnem področju se bo izboljšalo, zato si že zdaj lahko privoščite nekaj lepega.

VODNAR
(21. I. – 19. II.)

Vidite cilj, ne vidite pa postaj na tej poti. Na splošno dokaj naporno, a tudi uspešno obdobje s številnimi potmi. Prehitra odločitev bo zadevo še bolj zapletla. Povedali vam bodo dobro novico, ki vas bo dvignila na noge in vam dala nov polet za kaksen drzen in podjeten podvig. Obdobje, v katerem lahko dosežete veliko, če pravočasno »vklomite« pamet. Glavni boste in drugi vas bodo osvajali.

RIBI
(20. II. – 20. III.)

Številna mnenja vas bodo zmedla, za pravo se boste morali odločiti previdno. Zaupajte sebi! Nič se ne bo zgodilo samo od sebe. V pravem trenutku se boste morali sami postaviti za sebe. Od drugih tega ne pričakujte! Prišlo bo do zanimivega obrata in s tem do priložnosti. Sicer dokaj umirjen mesec, ko je pomembno, da sodelujete in se prilagajate. Finančno ugodno, za zdravje pa bo potrebno nekoliko več prizadevnosti.

REŠITEV KRIŽANKE 17. APRIL 2003: KEMOSINTEZA, ANA KARENINA, VITOMIL, SAL, AG, POTEPI, MT, IRMA, SA, PA, KOV, BONATZ, CORSA, SLAVKO, ŠTENA, REŠITEV, ATENTAT, ALAN, PI, NIJA, IZGUBA, RO, MASKO, TA, IKA, ILIADA, MA, AK, OMARICA, SLAD, INTIMA, NAL, SVITANICE, ADU, VL, EK, ANKETA, AVE, URI, SOL, ALKA, RELI, ONON, NUTRIJA, LE, PONVICA, AVENIJA, KIR, ALPAKA, JAMA, RICA, ELIAD, MARKA, KAZIMIR, SADILNIK, OSTAN, ONANIJA, ASANA, ŠA.

Izrebanici Vestnikove nagradne križanke (17. 4. 2003)
REŠITEV: IRMA BENKO, V STUDIU

1. nagrada v vrednosti 10.000 SIT
Erika Orenberg, Črešnjenci 59, G. Radgona 90460898

2. nagrada kuharska knjiga Boug žegnaj:
Marian Matjašec, Podgora 23, 2394 Kotlje

3 - 7 praktične nagrade:
Štefan Žibrik, Markišavci 30, 9000 M. Sobota
Anica Kerčmar, Zvezna 4, 9000 M. Sobota
Sebastjan Lovrenčec, Bogojina 143, 9222 Bogojina
Lidija Huber, G. Slaveči 82, 9263 Kuzma
Stanko Gabor, Trnje 83, 9232 Črenšovci

Nagrajencem čestitamo.
Potrdila za nagrade bodo prejeli po pošti.

Povabilo k reševanju

Potrudite se in rešitev na osenčenem polju pošljite samo na dopisnici (skupaj z davčno številko) na uredništvo Vestnika, Ul. arb. Novaka 13, M. Sobota, s pripisom Penova nagradna križanka, do vključno petka, 9. maja 2003. Pet reševalcev bomo nagradili, in sicer z nagrado v vrednosti 10 tisoč tolarjev, kuharsko knjigo Boug žegnaj, knjigo Zgodovina Prekmurcev, čestitko na Radu Murski val in Vestnikovo majico. Če vam bo delal težave kakšen zemljepisni pojem, je dovoljena uporaba atlasa. Veliko užitkov!

Desetletni Mitja je padel skozi steklo okrasnega vrelca in umrl

OSTE
BAKAL

I Z

M O

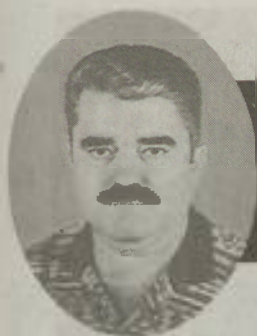
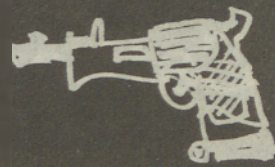
J E

G A

A R

H I

V A

XIV

Tudi na šolskih izletih se dogajajo tragedije

Ker se bo ravno v naslednjih tednih velika večina otrok iz šol in vrtcev odpravila na takšne in drugačne šolske ekskurzije (sestavke naj bo opozorilo vsem organizatorjem izletov in še zlasti otrokom, op. p.) in ker te dni mineva natanko osem let od tragedije, ki se je zgodila na šolskem izletu, sem se tokrat odločil obuditi spomin na tragedijo, ki je gotovo spremenila življenje družine iz Malečnika pri Mariboru. Najbrž ugibate, da gre za tragedijo, ki se je pripetila pred osmimi leti v Radencih. Nesreča, v kateri je življenje izgubil takrat 10-letni učenec 4. razreda OŠ Malečnik pri Mariboru Mitja Čerič, se je zgodila 10. maja leta 1995. Takrat so bili učenci omenjene osnovne šole na šolskem učnem izletu po Pomurju in so se okoli 17. ure ustavili v zdravilišču Radenci, kjer so si ogledali tudi tamkajšnje znamenitosti, na koncu pa so se nekateri od učencev želeli slikati ob več kot 100-letnem okrasnem vrelcu v omenjenem zdravilišču. Med temi učenci je bil tudi nesrečni Mitja, ki naj bi dvignil roke ter izgubil ravnotežje in padel na »zaščitno« steklo, ki se je zlomilo, popustila je tudi mreža pod steklom, tako da je deček omahnil v približno štiri metre globok jašek, v katerem je na dnu veliko ogljikovega dioksida, ki je smrtonosen, če si mu dalj časa izpostavljen, in tako je prišlo do tragedije.

Ko so nekako, skozi pralnico in po podzemnih tunelih, le uspeli priti do nesrečnega in nemočnega otroka, je bil ta v zelo slabem stanju in v času, ko so ga v spremstvu dežurnega zdravnika v Zdravilišču Radenci in medicinske sestre pripeljali v 15 kilometrov oddaljeno bolnišnico v Rakičanu, so lahko samo ugotovili, da je fantek mrtev. Bil je to pravi šok za vso severovzhodno Slovenijo, še zlasti za prebivalce Malečnika in še posebej za starše in najbližje svojce. Ker je bil edinec, sta njegova mama in oče izgubila praktično vse, kar sta imela. Gotovo je bilo še najhuje mami nesrečnega Mitje, ki je bila tudi na izletu, a ob tragičnem dogodku s preostalimi starši in učiteljico nekaj deset metrov stran, in nikakor ni mogla pomagati in je, enako kot deset let prej, ko je gledala njegovo rojstvo, takrat gledala, kako ji otrok umira. Otroška razigranost in vihravost sta namreč naredili svoje ...

Oprostilna sodba za Ožbalt Rožanca

In kot je običaj v takšnih primerih, policija in tožilstvo morata zadostiti zakonodaji in določiti »krivca« za tragedijo. V primeru Mitje Čeriča je bil to takratni vodja investicij v podjetju Radenska, d. d., Ožbalt Rožanc iz Radencev, ki je že nekaj let v pokoju in kateremu je okrožni državni tožilec Karel Vogrinčič očitaval povzročitev nevarnosti pri gradbeni dejavnosti, zaradi česar je ena oseba izgubila življenje. In zaradi tega je nekaj let potekala tudi pravda pred pravosodnimi organi, pravzaprav pred senatom Okrožnega sodišča v Murski Soboti, kateremu je najprej predsedoval sodnik Roman Petek, a je slednji postal odvetnik in je njegovo delo nadaljeval in dokončal sodnik Milan Foršnerič, ki je na koncu zaradi pomanjkanja dokazov, da bi bil Rožanc dejansko kriv, izrekel oprostilno sodbo. V obtožnici, katero je, kot rečeno, zastopal okrožni državni tožilec Karel Vogrinčič, je bilo med drugim zapisano, da je »Ožbalt Rožanc kot odgovorna oseba za vodenje gradbenih del iz malomarnosti ravnal v nasprotju s predpisi in tako povzročil nevarnost za življenje ljudi, zaradi česar je ena oseba

izgubila življenje, na ta način, da je kot vodja investicijskega oddelka podjetja Radenska Radenci sklenil dne 29. 4. 1991 v Gornji Radgoni z izvajalcem del – podjetjem Reflex Podgrad – izvajalsko-gradbeno pogodbo za rekonstrukcijo vrelca v Radencih, pri tem pa je ravnal v nasprotju z Zakonom o graditvi objektov, saj pred pričetkom rekonstrukcije vrelca – nižji del strehe vrelca je bil odstranjen, na novo se je uredila elektroinstalacija in razsvetljava, zamenjale so se nosilna podkonstrukcija, piramidaste zasteklitve in zasteklitve vrelca – ni priskrbel gradbenega dovoljenja. S tem tudi ni pridobil izvedbene tehnične dokumentacije z vsemi soglasji in tudi ni organiziral strokovnega nadzorstva nad izvajanjem del. Tako vrelec ni bil rekonstruiran z vidika varnosti pri uporabi, kar je imelo za posledico, da vrelčna odprtina ni bila zavarovana z varnim platojem nad vrtino. Zaradi tega je dne 10. 5. 1995 okrog 17.15 otrok Mitja Čerič padel s 70 cm visoke kovinske ograje na steklo, ki se je pod njim zlomilo, da

je padel še približno 4 m nižje v vrelčni jašek na ločilnik, kjer je zaradi previsoke koncentracije ogljikovega dioksida v krvi umrl ...»

Toda kot smo v času glavne sodne obravnave med drugim slišali, tukaj ni šlo za rekonstrukcijo, temveč revitalizacijo, kjer, kot kaže, ni potrebno gradbeno dovoljenje in zadostuje zgolj priglasitev del. To pa je Rožanc priskrbel, enako pa tudi pogodbo o delu, podpis pogodbe in vse drugo, kar je bilo potrebno. Obtoženi je tudi podrobno razložil, kako je vse skupaj potekalo, med drugim pa poudaril, da med zamenjavo okrasnega stekla ni bila predvidena izdelava nove zaščitne mreže. Povedal je tudi, da je vsa dela prevzelo podjetje Reflex iz Podgrada, ki jih je tudi opravilo, in sicer pred osamosvojitveno vojno in po njej leta 1991. Izvajalec naj bi tudi predložil potrdilo, da je 16-milimetrsko steklo dovolj močno. Izdal je tudi certifikat, ki so ga vložili v sodni spis, da je odpornost omenjenega stekla proti mehanskim udarcem zelo visoka, in sicer znaša 78 kg na kvadratni centimeter površine, in to s hitrostjo 18 km/h. Prav zato je praktično nerazumno, da je lahko nekaj 10 kilogramov težek otrok to steklo prebil.

Sicer pa je sodišče po obsežni preiskavi v okviru obeh glavnih obravnjav zaslišalo tudi več kot 15 prič, ki so kakorkoli povezane z dogodkom, ter tudi izvedenca gradbene stroke, sodišče je bilo na rekonstrukciji tudi na kraju dogodka, bilo pa je tudi veliko

drugega dokaznega gradiva. Obdolženi Ožbalt Rožanc, ki ga je zastopal znani pomurski odvetnik Jože Šafarič, o zadevi ni veliko govoril, saj se je od začetka počutil nedolžnega, ker da ni bilo nobenega dokaza, da bi v okviru svojih pooblasti v Radenski storil kaj narobe. Sam pa je vedno ponavljal: »Zelo mi je žal, da je prišlo do tragedije. Sto in več let se tam ni zgodilo nič takega in najbrž se nikoli več ne bo zgodilo. Tukaj je vplival splet okoliščin in osebno se ne čutim krivega za tragedijo.« Rožanc je tudi dejal, da je bil v imenu Radenske kot investitorja odgovoren za nadzor revitalizacije Branko Borko, ki pa se je po začetku del ponesrečil v prometni nesreči in ni več prišel v službo, temveč se je pozneje invalidsko upokojil. Torej je tudi to naključje, da ni bilo nadzornika, toda, kot so dejali, za »tako majhne posege ob potrditvah, atestih in certifikatih izvajalcev nadzor niti ni potreben«. Ob tem ni potreben niti tehnični, temveč samo kvaliteten prevzem, ki pa je bil opravljen le vizualno. Med obravnavo smo tudi slišali, da

izvajalca del zelo kakovostno in bi zadostovalo vsem potrebnim normativom. »Sploh je težko reči, zakaj je otrok dejansko padel v jašek ... Vsi atesti so kazali, da so bili materiali kvalitetnejši kot pred revitalizacijo. Odpornost se je, po tistem, kar sem zasledil po pregledu celotnega spisa, še povečala ...« je takrat med drugim menil mag. Šadl.

Med drugimi je pričal tudi takratni generalni direktor Radenske in pozneje radenski župan, Herbert Šefer, ki je dejal, da se dejansko ne more spomniti vseh pogodb, ki jih je podpisal, saj da je bilo teh izjemno veliko, verjel pa je svojim podrejenim in potrdil, da so njegovi podpisi na nekaterih pogodbah avtentični. Pričal je tudi Rudi Vereš, ki je v času prenove omenjenega okrasnega vrelca oz. takoj, ko je bilo vse skupaj končano, zamenjal tam zaposlenega Branka Borka, ki je šel na bolniški dopust, in sicer na mestu gradbenega delovodje oz. nadzornika. »Ko sem prišel na to delovno mesto, je bila rekonstrukcija že končana in opravljal so še nekatera reklamacijska dela. V času rekonstrukcije je bila tam odgovorna oseba – nadzorni organ Branko Borko, ne vem pa, ali je on nadzor tudi opravljal. Kolikor vem, se v Radenski ni nič investiralo brez nadzora,« je med drugim dejal Vereš.

Sodišče bi ob koncu na predlog odvetnika Šafariča moralo zaslišati še pričo Roberta Krempļa, direktorja izvajalca del podjetja Reflex, ker pa ga ni bilo na sodišče in ker tožilstvo in obramba niso vztrajali pri neposrednem zaslišanju, je bil dolgoletni postopek lani jeseni končan. Izvajalec del je sicer tudi predložil potrdilo, da je 16-milimetrsko steklo dovolj močno za takšno kupolo. Sicer pa je sodišče prebralo izjave več kot 20 prič in kar nekaj izvedencev ter številno drugo dokazno gradivo iz predhodnih obravnjav.

Na koncu je državni tožilec v sklepnem nagovoru vztrajal pri obtožbi in zatrdil, da je krivda obtoženemu dokazana. Sodišču je predlagal, da obtoženemu zaradi oddaljenosti dogodka in njegove dejanske krivde izreče pogojno zaporno kazen. Povsem drugačnega mnenja je bil zagovornik obtoženega Rožanca, ki je zatrdil, da ni nobenih dokazov, da bi bil njegov varovanec kriv za tragedijo. Predlagal je oprostilno sodbo in očital organizatorjem kritičnega izleta, ko je mali Mitja umrl, češ da nikakor ne bi smela 25 otrok peljati na izlet samo ena pedagoginja. »Zelo mi je žal, da je prišlo do tragedije. Sto in več let se tam ni zgodilo nič takega in najbrž se nikoli več ne bo zgodilo. Tukaj je vplival splet okoliščin in osebno se ne čutim krivega za tragedijo,« je dejal Rožanc med potrditvijo zaključnega nagovora svojega odvetnika.

Sodišče je pozneje sledilo obrambi in izreкло oprostilno sodbo, ob tem pa je stroške postopka in zagovornika Šafariča preneslo na državni proračun. V obrazložitvi je sodnik Foršnerič dejal, da krivda sicer obstaja, da pa ni dovolj dokazov, da bi bil krivec ravno Rožanc. S tem je vsega konec, saj je težko verjeti, da bo kdo še naprej drezal in s tem povzročal še hujše bolečine za Mitjeve starše in svojce. Kot zanimivost pa kaže omeniti, da je bil ves čas na glavni obravnavi tudi oče pokojnega Mitje, Dušan Čerič, ki nam je žalostno povedal, da z obravnavo želi doseči samo, da bi se v takšnih primerih ljudje na svojih delovnih mestih vedli bolj odgovorno in da se kaj podobnega ne bi ponovilo še kakšnemu otroku. Tudi namen mojega pisanja je le v tem, da skušam opozoriti in pomagati, da se podobne tragedije nikoli ne bi zgodile.

Tudi v novem zakonu je Michael vzoren mož in oče

Catherine želi še tretjega

Že pri prvem otroku, Dylanu, se je Michael Douglas izkazal kot dober očka, zato nihče ne dvomi, da bo tudi drugega previjal, mu dajal hrano in delal pač vse, da se bo dojenček dobro počutil. In zdaj že gre za dneve, ko bodo pri Douglasovih spet povili.

Michael Douglas (58) se je po dolgoletnem in vzornem zakonu ločil in se poročil s petindvajset let mlajšo filmsko zvezdo Catherine Zeta-Jones. Poročila sta se novembra 2000. Dylan, sin iz njunega zakona, je star dve leti. Nova družina živi vzorno in tudi takšen pomemben dogodek, kot je oskar za Catherineino vlogo v filmu *Chicago*, v njunih odnosih ni ničesar spremenil, morda je uspešen zakon celo utrdil. Seveda je bil Michael nad uspehom svoje žene navdušen in je to tudi pokazal na poseben način. V znani ameriški reviji *USA* je objavil celostranski barvni oglas (cena: 18.000 evrov!) in v njem svoji ljubezni čestital – tudi v Dylanovem imenu – za uspeh z naslednjim tekstom: Draga Catherine! Midva z Dylanom veva, kako trdo je bilo tvoje delo v času, ko si snemala film *Chicago*, zato sva ti trdno stala ob strani. Ljubiva te!

Michael Douglas pa je dejansko družinski tip. To je dokazal tudi na povsem samosvoj način. Ravnokar so v Los Angelesu začeli predvajati (na nemških zaslonih 3. julija) komedijo *V okviru družine*, v kateri so glavni nastopajoči vsi iz družinskega klana Douglas: oče Kirk (86) z mamo Diano (80), Michael in njegov sin iz prvega zakona z Diandro Douglas Cameron

(24). O svojem sinu Dylanu pravi, da bo zanesljivo filmski igralec, ker ima to v krvi. Nikogar se ne boji, rad poje, rad se vsakomur približa in opazuje ljudi. Tudi sam sem bil tak: opazoval sem Burta Lancasterja in Franka Sinatro. Bila sta izjemna človeka, vendar sta imela svoje slabosti in na trenutke sta bila polna negotovosti. Na premieri družinske komedije so mu novinarji zastavili vprašanje, ali računa še na kakšnega naslednika. Odgovoril je, da bi Catherine strašno rada imela tri otroke in tudi sin Cameron iz prvega zakona ga k temu spodbuja. Sam pa se zaveda, da je zelo vprašljivo in neodgovorno pri teh letih načrtovati še kaj več. Tudi na najnovejše dogodke, povezane s prihodnostjo svojih otrok, je odgovoril: »Med vojno v Iraku sem veliko razmišljal o tem. Skrbi me prihodnost. Na svetu so vedno bile vojne, toda terorizem in samomorilski atentatorji, to je nova dimenzija. Svet je postal nasilen in grozljiv. No, kljub vsemu gledam na prihodnost optimistično.

Očetovsko veselje. Na zabavi ob podelitvi oskarjev konec marca se je Michael ponosno držal Catherine in njenega trebuščka. Bodoča mamica je povedala, da si želi še enega, očka pa ni bil ravno za to.

Punca meseca

Uživa v vodi in plavanje ji je najljubša rekreacija.

»V vodi se počutim kot sirena in takrat mi v trenutku izginejo vsi problemi. Tako je povedala Tina Jordan, ki zase pravi, da je optimistična in vesele narave. Rada ima čokolado, nima pa rada tipov, ki mislijo, da so popili vso pamet tega sveta.

Happy End á la Hollywood

Na družabni zabavi v čast letošnjim oskarjevcem se je zbrala svetovna elita, ki v filmu nekaj pomeni. In med temi sta se znašla tudi Ryan O'Neal in Farrah Fawcett. To ne bi bilo nič posebnega, če ne bi bila nekoč, pred dobrimi dvajsetimi leti, sanjski par.

Leta 1979 sta bila najlepša ljubezenska zgodba Hollywooda. Ona plavalasi angel iz TV-hita *Trije angeli za Čarlija*, sicer poročena z junakom akcijskih filmov Leejem Majorsom. On, Ryan O'Neal, lepote, ki je v trenutku zaslovel s filmom *Love Story*. Lee je imel v nežnega Ryana toliko zaupanja, da mu je celo naročil, naj v času, ko bo nekje na Tihem oceanu snemal film, malo popazi na Farrah. Toda kakor hitro sta bila Farrah in Ryan sama, ju

Iskrena prisrčnost in nežnost: Farrah in Neal na partyju v hotelu Morton's v Los Angelesu. Po osemnajstih letih ponovno velika in iskrena ljubezen.

ni več ničesar moglo držati nazaj. »Sedela sva in se poljubljala in poljubljala, da so nama že skoraj začele krvaveti ustnice,« je pozneje pripovedovala razdvojenka Farrah. Zapustila je Leeja in se preselila k Nealu v hišo na obali Malibuja. Oba sta bila uspešna v poklicu in srečna v zasebnem življenju. V začetku leta 1985 se jima je rodil sin Redmond. Potem se je počasi začelo ...

Začela sta piti. Vsak po svoje in vedno več. Prišlo je do preprirov, ki so se nemalo krat končali s pretepom. Farrah je imela večkrat modro oko, Ryana so večkrat kaznovali zaradi nasilja. Potem so prišle še droge – marihuana in kokain. Na koncu sta se razšla. Barbra Streisand, Jack-
queline Bisset, Ursula Andress, Britt Ekland, Bianca Jagger, Anouk Aimée, Margaret Trudeau so samo nekatere,

ki so jih po ločitvi od Farrah povezovali z njim oziroma z aferami okrog njega. Toda težav še ni bilo konec. Najhujše je prišlo. Njun mladoletni sin Redmond se je začel vdajati mamilom. Na koncu so mu komaj rešili življenje.

Farrah je cutila, da vene, da se stara, da ji tegobe uničujejo telo in videz in odločila se je za številne lepotne operacije. Leta 1990 so ji odkrili cisto na prsih. Neal je v tem času dobil levkemijo ...

In ta dva sta se ponovno srečala, na partyju za oskarjevece. Kot da bi se prvič videla. Od tistega dne pa do danes jima je vsak dan lepši. Kot da bi našla luč v predoru. Skupaj igrata tenis, Farrah je ob tem postala uspešna kiparka. Pravita, da se je prihodnost šele začela, krog se je, izjavljata srečno, sklenil na čudovit način.

Farrah Fawcett je pred dvema letoma ponovno dobila sina. Ozdravljenega so odpustili s klinike za zasvojenca v Los Angelesu.

Princesa
Caroline na
tekmovanju:
s hčerko
tekmovalko
Charlotte in 3-
letno
Alexandro

Pridna punca

Ni kaj, na starejšo hčerko monaške princese Caroline res nihče ne more imeti pripomb. V šoli nadpovprečna učenka, v prostem času uspešna športnica. Dokazala se je tudi na letošnjem tekmovanju za pokal miru za mlade talente, kjer je dosegla 16-letna športna jahalka Charlotte v hudi konkurenci izredno dobre rezultate. Seveda je princesa Caroline s hčerkinimi dosežki zadovoljna, kar dokazuje s tem, da jo skorajda na vseh tekmovanjih spremlja s tribune. Po navadi sedi na tribuni ob njej mlajša 3-letna hčerka Alexandra, ki jo tekmovanje nekaj časa zanima, potem pa ji postane dolg čas in z raznimi vragolijami pritegne sosede, ki pozabijo, da so prišli gledat jahače in preskakovanje ovir, ne pa Alexandro.

Izdajalec

Izdal ljubezen

Lakomnost
premagala
čast

Nekdanji major James Hewitt - ljubezen
princese Diane je hotel spremeniti v kupca

Končno svoboden

Dobrih štirinajst mesecev je stara ljubezen med Calisto Flockhart (38), ki jo poznamo v vlogi zmedene Ally McBeal, in hollywoodskega igralca Harrisona Forda (60). In ravno toliko časa so potrebovali odvetniki, da so »pošteno« razdelili zvezdnikovo 300 milijonov vredno premoženje med njega in njegovo nekdanjo ženo, scenaristko Melisso Mathison (52). Zdaj je Harrison ločen in pripravljen, da ponovno stopi pred oltar. Calista bo poleg drugega v novi zakon prinesla dveletnega posvojenca Liama, ki Fordu že pravi oči in ga je le-ta menda pripravljen tudi posvojiti. Menda celo razmišljata, kot je povedal njun kolega, da bi bilo lepo, če bi mali Liam dobil bratca ali sestrico.

Nejasno je edino, kje bo poroka. Mladoporočenka želi veliko slavlje v Hollywoodu, ženin pa bi raje, da se vzameta ob prisotnosti ožjih prijateljev na njegovem ranču v Montani.

Calista in Ford. »Ally« se lahko smeje. Uspešna igralka, srečna mati 2-letnega posvojenca Liama in zaljubljena v moškega svojih sanj, ki jo ravno tako ljubi, pa še ločen je povrh, da se lahko poročita. Nekdanja soproga Melissa (starejša gospa v okvirju) je z milijonsko odpravnino menda zadovoljna.

Kdo pa je ta človek?

Največje presenečenje letošnjega podeljevanja oskarjev je bil zanesljivo 29-letni Newyorčan Adrien Brody, za katerega so tudi tisti, ki se imajo za poznavalce filma, prvič slišali. Fant je prejel eno od treh najpomembnejših nagrad - oskarja za moško vlogo, ki si ga je prislužil v filmu Pianist Romana Polanskega in Wladysława Szpilmana. Ploskati sta mu morala tudi takšna protikandidata, kot sta Jack Nicholson ali Daniel Day-Lewis. Brody je bil doslej na ameriški filmski sceni skorajda nepoznan, čeprav ni začetnik. Posnel je več kot deset filmov, vendar ga nihče ni opazil. V vojni drami Usodni greben Terrencea Malicka so tisti del, kjer je igral Brody, celo izrezali, ker so film morali skrajšati. Brody je sin fotografkinje madžarskega porekla, ki je delala za neko newyorško revijo. Filmski festival, kateremu dandanes ne prisostvuje Brody, ne pomeni nič ...

Nicole Kidman in Adrien Brody, glavna letošnja nagrajenca

Čas gre
svojo pot ...

Tudi za Pamela Anderson od 1984 do 2003

Kot najstnica je bila videti enostavna in nevpadljiva. Super plavolaska je postala šele v devetdesetih letih, ko se je kot zajčica pojavila na straneh Playboya. Čas gre svojo pot in tako je postala iz nekdanjega seks simbola svoje dobe Pamela resna 35-letnica. Kljub temu živa Barbika, kot jo radi imenujejo, nič ne kaze, da bi ji leta vzela čar, s katerim se je prebila na svetovne naslovnice.

Vse za telo

Enaindvajsetletna pop zvezdnica Britney Spears izkoristi vsako priložnost, da z vajami ohranja svoje telo čimbolj gibko in sveže. Tudi takrat, ko počiva in se sonči, bi človek rekel, sodeč po fotografiji. Na posnetku jo vidimo s prijateljico v Palms Hotelu v Las Vegasu. Zdaj pa mora punca res dati vse od sebe, saj je ujela (tako smo zapisali pri Penu, drugače bi morali napisati, da se je na novo zaljubila) fanta takšnega kalibra, kot je Phil Maloof (36), nekdanji senator ameriške zvezne države New Mexico. Dobro se ve, da v Ameriki ne moreš postati senator, če nimaš kaj več pod palcem. Ob tem je Phil še relativno mlad, njegova politična kariera pa še zdaleč ni v zatonu. O poroki trenutno ne govori.

Kam so srečna mlada leta šla?

Zveza kulturnih društev Ljutomer, Križevci, Veržej in Razkrižje ter Območna izpostava Javnega sklada R Slovenije za kulturne dejavnosti sta izdala leta 2001 brošuro z izborom pesmi petnajstih avtorjev iz Prlekije, naslovljeno *Glas srca*.

V zrelih letih piše pesmi

Mentorica Ljerka Zemljič je tedaj zapisala: »Ob prebiranju teh pesmi ne smemo biti preveč kritični. Zavedati se moramo, da so njihove pesmi odsev njihovega življenja, dela, hotenja in čustvovanja. V njih se zrcalijo njihova prleška duša, sanje, ljubezen, sreča in trpljenje. Opisujejo to, kar doživljajo, ne oziraje se na pesniške norme, metriko, rime in podobno. Pišejo svobodno in iz srca in ta pesniška zbirka je plod njihovega truda. Naj jih ustvarjalni polet vodi še naprej.«

Tilka Kolarič, dekleško Rantaša, ki se predstavlja v današnjem Penu, je objavila v *Glasu srca* šest pesmi: *Majnik, Leta, Skrito, Rekla, Dolina, Pesem*. V začetku pesmi *Leta* »toži«: *Kam so srečna mlada leta šla?* Končuje pa: *Mnogo smo izgubili, nikoli več se ne bomo v mlada leta nazaj vrnili!* Sicer pa preberimo, kaj pravi o svojem življenju.

»Rodila sem se 23. novembra 1926. leta v Drakovcih 79 kot peti otrok materi Tiliki in očetu Ferdu. Osnovno šolo sem obiskovala

Svoje pesmi večkrat tudi javno berem.

Bralci Péna se predstavljajo

Izpit za vožnjo mopeda ima že od 1953. leta. Letos je bila prvič kaznovana za prometni prekršek.

Fotografija iz dekleških let. Kam so srečna mlada leta šla?

pri Mali Nedelji. Potem sem nekaj časa delala doma na posestvu, leta 1948 pa sem se zaposlila kot tajnica pri takratnem Krajevnem ljudskem odboru Mala Nedelja. Leta 1949 so me premestili v personalni oddelek Okrajnega ljudskega odbora Ljutomer. Ob delu sem se dodatno izobraževala na raznih seminarjih. Leta 1953 sem se poročila s Francem Kolaričem in se preselila v Bučkovce na srednje veliko kmetijo, ki sta jo kupila tast Anton in tašča Marija. Sama sem potem službo opustila in z možem sva krepko poprijela na kmetiji. On je bil dolga leta tudi inkasant RTV-naravnine, jaz pa sem ob delu na posestvu in v gospodinjstvu delovala na različnih področjih v krajevni skupnosti in družbenopolitičnih organizacijah. Pri ustvarjanju doma in modernizaciji posestva so nama veliko pomagali moj brat Ludvik in njegova žena Marija, brat Ludvik, vsi so v Ameriki, in brat Nandi, ki je delal v Avstriji. Na našem dvorišču že desetletja stoji tudi velik križ, ki smo ga dali prenoviti, ob njem pa negujem rože. V zakonu se nama je rodila hčerka Majda, ki si je na domačem gruntu ustvarila družino, saj se je poročila z Marjanom Hedžetom, zgradila sta novo hišo, imata pa tudi hčerko Brigito, midva z možem pa tako pridno, že odraslo vnukinjo.

Naj se malo pohvalim: že od leta 1963 imam vozniški izpit za A-kategorijo, saj smo tedaj kupili Tomosov moped; od leta 1975 pa imam izpit B-kategorije za vožnjo osebnega avta. In nikoli, vse do letošnjega pusta, nisem bila kaznovana zaradi prometnega prekrška, letos pa so tudi mene kaznovali z denarno kaznijo, ker sem se pozabila privezati z varnostnim pasom.

V pesmi *Leta* se mi res toži po mladosti, a kaj, kot tudi sicer pravim v pesmi, *sedaj*

smo stari, se več pomagati ne da. Pa vendarle: tudi pozna leta so lahko lepa, če je človek količkaj zdrav, le obogatiti si jih moraš. Jaz si jih s pesnikovanjem. Preproste pesmi sem začela pisati 1992. leta. Nekaj sem jih objavila v *Glasu srca* in še kje, saj sem članica literarne sekcije, ki deluje pri Društvu upokojencev Ljutomer. V zvezku imam zapisanih okrog 200 pesmi, od katerih naj bi jih letos 100 izšlo v posebni knjižici, ki bo izšla pri Likosu Maribor.

Tako je pripovedovala Tilka Kolarič iz Bučkovec pri Mali Nedelji. Ker pa imamo na tej strani še nekaj prostora in ker na

Rože so moje, hčerkinjo in tudi možovo veselje. vrata trka maj, preberimo odlomke iz njene pesmi *Majnik*:

V koledarju sem list obrnila, / sem najlepši mesec v letu odkrila ... / Sedaj vse cveti in bujno dehti, / zato ta mesec posvečen je sv. Mariji ... / Iz gozda kukavica nam kliče: / Kuku, spet sem tu ... / Spomladi veliko dela imamo, / tudi veliko časa cvetlicam damo, / da bodo vse leto cvetele ... / da bi tudi v naših srcih se sreča razcvetela / in nas vse leto grela.

Štefan L. Sobočan

Jernej in Marija

Ondan smo ju naključno srečali na sprehodu ob reki Muri. Jernej nam je izdal, da je po poklicu strojni tehnik in da je doma s Hotize (Grede), Marija pa gostinska tehničarka s Kapelskega Vrha. Bila sta dobre volje in drug drugemu sta v znak naklonjenosti »obesila« za ušesa zadnje spomladanske zvončke. Brez zadrege sta tudi priznala, da se imata rada. Naj jima zvončki sreče nikoli ne ovenijo! Jog

Letos sva z možem praznovala zlato poroko. Na moji levi strani je mož Franc, na desni pa brat Nande.